

Три роки другого Майдану

Три українські революції

21 листопада — День Гідності та Свободи

Чому саме три революції новітнього часу, коли ми називаємо дві — Помаранчева революція 2004 року і Революція Гідності 2013–2014 років? Але ж можна вважати першою революцією події 1990–1991 років, здобуття Україною незалежності. Ведемо відлік від 16 липня 1990 року, ухвалення Верховною Радою України Декларації про державний суверенітет, тобто за суттю фактичне проголошення незалежної держави. Далі говоримо про Студентську революцію на граніті осені 1990 року, голодування молоді на Майдані. І нарешті 24 серпня 1991 року — ухвалення Акта про державну незалежність України. Зазначимо, що ця перша революція була мирною, без жертв. Але ж масою згадати величезні жертви українського народу протягом століть у боротьбі за волю.

Перша революція була поваленням тоталітарного комуністичного режиму, виходом із радянської імперії СРСР. Друга — Помаранчева революція була викликана тим, що надто вже затягнувся в нас пострадянський «перехідний» період — йшло друге десятиліття державності, а кардинальні зміни все не наставали. Однак Помаранчева революція їх теж не принесла. Причина — трагічний розкол політичних сил першого Майдану. І цей урок ми ніяк не засвоїли. Між тим, саме це призвело до реваншу антиукраїнських сил і потреби третьої революції — другого Майдану. На жаль, цього разу революції з кров'ю.

Через три роки від початку Майдану час проаналізувати, чому і ця революція обертається черговим розчаруванням.

День Гідності та Свободи встановлений указом Президента два роки тому на честь того, що 21 листопада 2013 року почався другий Майдан. І майже день у день це збігається з річницею початку Помаранчевої революції — 22 листопада 2004 року: остання дата відзначалася при президентстві Ющенка як День Свободи, скасований при Януковичі.

Такий збіг не випадковий. Безпосереднім приводом для Майдану стала раптова відмова тодішньої влади, режиму регіоналів, від підписання запланованої на 29 листопада у Вільнюсі на саміті Україна — ЄС Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. Це було оголошено урядом цинічно, 21 листопада, якраз напередодні Дня Свободи. Більше того, й напередодні чергової річниці вшанування пам'яті жертв Голодомору. Свобода і пам'ять

жертв тоталітаризму — це було ненависне тодішньому режиму.

...Минуло три роки. Що нині треба зробити, відзначаючи свято, аби воно не було черговим казенним заходом? Передусім вшанувати пам'ять жертв революції, загиблих під час Майдану. Їх по сьогодні ще всі і не названо. Також треба віддати належне родинам загиблих, допомогти їм матеріально, в чому нема нічого «незручного», пам'ятаючи про наші життєві реалії і про те, що люди вийшли на Майдан і заради нормального життя. Також чимало злочинів неприпустимо затягується, хоча вже навіть від перемоги Майдану минуло 2 роки й 9 місяців.

А щодо аналізу того, що відбувалося після Майдану, варто бо-

дай окреслити кілька основних запитань, на які треба було давно знайти відповіді. Не йтиметься тут про наші хронічні проблеми, яким не три, а вже не один десяток років, проблеми економічні, соціальні. Йтиметься про запитання, які з'явилися вже після Майдану. Ось кілька.

Чому не покарано злочинців за злочини проти учасників революції?

Як і чому було втрачено Крим? Як і чому втрачено половину Донбасу?

Що означає ця війна на Сході України, яку чомусь названо АТО, антитерористичною операцією?

Чому в ці два з лишком роки після підписання Мінських угод, після начебто «перемир'я», на Донбасі щодня обстріли, щодня гинуть і отримують поранення наші військові? За цей час «миру» — сотні вбитих, тисячі поранених.

Чому влада, що прийшла з Майдану після перемоги революції, так загрузла в корупції?

Чому Революція Гідності не дуже пробудила громадянську гідність людей? Це, зокрема, проявляється в сумному стані громадянського суспільства, політикуму, особливо партій.

Чому такою убогою виявилася наша національна еліта — політична, економічна, гуманітарна?

Можливі й інші болючі запитання. Давайте разом шукати на них відповіді, перш ніж клікати до чергових Майданів.

Петро АНТОНЕНКО
Фото автора — з Майдану

Триває передплата на нашу газету на 2017 рік

Усі поштові відділення й листоноші області ведуть передплату на «Світ-інфо» на будь-який термін і на будь-яку адресу в області.

Передплатна ціна — незмінна: всього 8 гривень на місяць.

Передплатний індекс «Світ-інфо» —

86514

Також газета продається в роздріб поштою — в кіосках, відділеннях і райвузлах зв'язку.

Основні теми газети:

- Події в області, Україні і світі.
- Політика, соціальні проблеми, екологія.
- Публікації раніше невідомої нам історії України, СРСР.
- Проза і поезія відомих письменників світу.
- Культура, мистецтво, спорт.
- Корисні поради.
- У світі цікавого.

«Світ-інфо» — газета для кожного з вас!

Кожному читачеві газети — ще одного-двох читачів

Прочитавши нашу газету, покажіть її своїм друзям, знайомим, колегам, запропонуйте також передплатити. Чим більше буде передплатників, тим міцнішою буде «Світ-інфо» в інформаційному просторі області.

Америка обрала Трампа й ізоляціонізм

8 листопада на президентських виборах у Сполучених Штатах Америки переміг Дональд Трамп, кандидат від Республіканської партії. Кандидат від Демократичної партії Хілларі Клінтон вибори прогнала.

Президентські вибори відбуваються у США кожні 4 роки, у високосний рік. Так триває вже понад два

століття. Президентом ставали й віце-президенти, але не можна сказати, що без виборів. Річ у тім, що одночасно з президентом обирається від цієї самої партії і віце-президент. Він є главою Сенату, має ряд інших функцій, але головне — автоматично обіймає посаду президента в разі дочасного припинення повноважень главою держави. А таке в США бувало не раз: під час своїх каденцій 4 президенти померли, 4 були вбиті, один пішов у відставку через реальну загрозу імпічменту.

Вибори відбуваються, як сказано в законі, «у перший вівторок після першого понеділка листопада». Виходить, у проміжку між 2 і 8 листопада. Обраний президент вступає на посаду 20 січня наступного року. Понад 2 місяці дається для передачі влади, щоб новий президент міг сформувати свою адміністрацію.

Трамп буде вважатися 45-им президентом США. Але насправді — 44-им. Річ у тім, що в США рахують президентства. А в середині XIX століття був випадок, коли один президент відбув каденцію, після нього обрали іншого, а після каденції знову обрали попереднього президента. Отже, був один президент,

але з двома президентствами.

Нині таке якщо й повториться, то не скоро, бо в США президентом можна бути не більше двох термінів. Таке правило ввів перший президент, один із засновників держави Джордж Вашингтон. Природно, саме він був обраний першим президентом, ще й одногослоно (унікально в історії країни) переобраний удруге. Але втретє категорично відмовився. Майже півтора століття це було неписане законом, а 1951 року зафіксоване в Конституції. Лише один раз американці зробили виняток: Франклін Рузвельт був обраний 4 рази поспіль, але це можна пояснити тим, що палахкотіла Друга світова війна. Та й на самому початку останньої каденції, 1945 року, Рузвельт помер.

Словом, попередні президенти не повернулись в Білий дім, адже всі вони служили по два терміни: демократ Білл Клінтон (обраний 1992 р.), республіканець Джордж Буш-молодший (2000 р.), демократ Барак Обама (2008 р.) А їхні попередники Джиммі Картер і Джордж Буш-старший уже в більш ніж поважному віці, обом — десятий десяток.

Утім, немолодий і Дональд Трамп, який встановив віковий рекорд для

новообраного президента — йому 70 років, народився 14 червня 1946 року. Досі рекорд належав Рональду Рейгану, котрий уперше був обраний 1980 року у віці 69 років. Через 4 роки його обрали удруге, але зараз мова саме про перше обрання. Для порівняння — в якому віці були обрані згадані президенти: Клінтон — у 46, Буш-молодший — у 54, Обама — у 47.

Про те, наскільки напруженими були нинішні виборчі перегони, свідчить практично рівний результат кандидатів. Хілларі Клінтон набрала навіть більше голосів виборців — 47,6%, а Трамп — 47,3%. Цей феномен випливає з унікальної системи виборів у США. Вибори президента непрямі, у два етапи. Власне, 8 листопада виборці обирали виборників — членів колегії виборників. Саме ця колегія юридично на початку грудня і обирає президента, хоч реально перемажець уже відомий: Трамп має більшість у цій колегії.

Колегія налічує 538 виборників. Для перемоги кандидат має отримати в колегії просту більшість — 270 виборників. Трамп має 306, Клінтон — 232. Виборники обираються до колегії по кожному штату. Кандидат, його партія виставляють у штаті свій список

кандидатів у колегію. Але від штатів обирається різна кількість виборників. Конкретно — точно така, як кількість членів Конгресу від штату. Тому кілька слів про Конгрес, парламент США. Він двопалатний. Нижня — це Палата представників, 435 депутатів (плюс кілька депутатів із дорадчим голосом — від столичного округу Колумбія та заморських територій). Верхня — Сенат, 100 сенаторів. До Палати представників обираються депутати від штатів пропорційно їх населенню. А тут різниця величезна — від 37 мільйонів жителів у Каліфорнії до 564 тисяч у Вайомінгу. Щоб якось вирівняти права штатів, до Сенату їх обирається по 2 від штату, незалежно від кількості жителів. Отже, кількість виборників від кожного штату дорівнює кількості депутатів Палати плюс по 2 — за сенаторів. От і виходить, що від тої ж Каліфорнії обирається аж 53 виборники, від штату Техас — 36, Нью-Йорк — 27, а від Вайомінгу, Делавару, ще ряду штатів — усього по одному. Тому кандидатів важливо перемагти у штатах з більшим числом виборників. Перемагти навіть із мінімальною перевагою, тоді всі голоси виборників штату будуть його.

Бліц-інформ

Зв'язок області

На Чернігівщині — 1 мільйон 388 тисяч абонентів мобільного зв'язку. Послугами кабельного телебачення користуються 79 тисяч жителів області. Чисельність користувачів Інтернету — 383 тисячі. Телефонна мережа області нараховує 221 тисячу основних телефонів.

Ліцензії на мовлення від Нацради з питань телебачення і радіомовлення в області мають 29 теле- та радіоорганізацій. А реформовані філії НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» та «Новгород-Сіверська регіональна дирекція «Сіверська» обліковуються на всеукраїнському рівні.

Мають ліцензії на мовлення в аналоговому форматі 29 загальнонаціональних теле- та радіоорганізацій (теле — 15, радіо — 14).

Найбільше охоплення телесигналом серед місцевих компаній мають КП «Телерадіоагентство «Новий Чернігів» та філія НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» — 85% площі області. Проблемними регіонами в забезпеченні населення аналоговим телевізійним мовленням залишаються Ніжинський та Сновський райони, прикордонні частини Ріпкинського, Городнянського, Семенівського та Новгород-Сіверського районів.

В області — 15 місцевих радіомовників: 12 комунальних і 3 приватних. Але низка комунальних районних радіоорганізацій фактично не працюють у зв'язку з руйнуванням мережі проводного радіомовлення в районах. Тож фактично в області працюють 7 місцевих мовників.

Крадіїв лісу
нарешті засудили

Чернігівська місцева прокуратура підтримала державне обвинувачення у кримінальному провадженні за фактом незаконного вирубування дерев, що заподіяло істотну шкоду інтересам держави (ст. 246 КК України). Про це повідомила прес-служба обласної прокуратури.

Незважаючи на невизнання обвинуваченими своєї вини, прокурор, зайнявши принципову процесуальну позицію, в судовому засіданні надав беззаперечні докази, що доводять висунуте обвинувачення.

Встановлено, що в липні 2015 року зловмисники, перебуваючи на території лісового фонду державного підприємства «Чернігівське лісове господарство», умисно, порушуючи встановлений порядок охорони, раціонального використання та відтворення лісу, без лісорубного квитка здійснили незаконні вирубування 18 дерев, у тому числі особливо цінних порід. Унаслідок таких протиправних дій інтересам державного лісового господарства заподіяно шкоду на суму понад 127 тис. грн.

Вироком суду обвинувачених визнано винними у вчиненні інкримінованого злочину та призначено покарання у вигляді арешту на термін 5 і 3 місяці відповідно.

На користь держави задоволено цивільний позов прокурора про відшкодування заподіяних збитків.

Дуборізи попалися
в лісосмузі

У Чернігівському районі на місці незаконної порубки дерев поліція затримала чотирьох працівників комерційного товариства, які пустили дубову лісосмузу на дрова. Про це повідомив сектор комунікації головного управління Національної поліції в Чернігівській області.

Вийшовши за викликом на місце, слідчо-оперативна група встановила, що в лісосмузі між селами Халявин та Шевченка невідомі особи скоїли незаконне вирубування 24 дубів. На місці події поліцейські виявили чотирьох осіб — працівників комерційного товариства, які пояснили, що займалися заготівлею дров для підприємства.

З місяця події вилучили 21 деревину дуба завдовжки від 2 до 4 метрів, 8 кубометрів дубових дров, трактор «МТЗ-80», незареєстрований причіп до трактора та бензопилу, що належать підприємству. Трактор та причіп із дровами доставлені до Чернігівського відділення поліції.

Відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 246 Кримінального кодексу — незаконне вирубування лісу.

Триває досудове розслідування.

Про привиди
української історії
Чому Джеймс Мейс обрав Україну

Коли видатного американського вченого та публіциста Джеймса Мейса запитали в Україні, чому він почав досліджувати Голодомор, історик відповів: «Ваші мертві вибрали мене».

Саме про це, а також роль Джеймса Мейса в популяризації інших, непопулярних до певного часу, трагічних сторінок історії України говорилося на презентації книги «Україна: матеріалізація привидів» (упорядник — Наталя Дзюбенко-Мейс, вдова вченого, письменниці).

Захід відбувся в Чернігові в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. В основі книги — статті Джеймса Мейса, присвячені історії України ХХ століття, її найбільшим трагедіям, здобуткам та подіям перших років незалежності.

«Книга вражає вже своєю назвою, — зазначила заступник голови облдержадміністрації Наталя Романова. — Поки не буде сказано всю правду про нашу історію, ми не зможемо відчувати себе повноцінною нацією».

«Пам'ять про мертвих — не тільки для того, щоб плакати, а й думати про майбутнє, — зазначила Наталя Дзюбенко-Мейс. — Статті Джеймса Мейса дають багато відповідей про

Україну та водночас ставлять нові запитання».

«Треба вміти розуміти чужу біду, — саме цей вислів Мейса, на думку доктора історичних наук, професора Юрія Шаповала, свідчить про його дар та майстерність передати в словах великий сенс.

Сергій Леп'явко, доктор історичних наук, професор: «Джеймс Мейс з'явився в потрібний для України час. На початку 1990-их рр. він фактично отримав «вільну трибуну» для висловлення своїх думок, оскільки основна частина то-

гочасних істориків після розпаду СРСР знаходилася на роздоріжжі, а покоління пострадянських учених ще не сформувалося. Водночас Мейс став одним із «двигунів» для перетворення історії з академічної науки в науку публічну, поклавши початок вивченню та популяризації непопулярних до цього тем з українського минулого, таких як Голодомор 1932 – 1933 рр.»

До обговорення були запрошені науковці, викладачі, працівники бібліотек, музеїв, громадські діячі та журналісти. Згадувалося і про теорію Мейса щодо «постгеноцидного суспільства», яке ніяк не може оговтатися від завдань у минулому ударів і втрат.

Ніжин став одним
із семи чудес України

Місто увійшло до числа переможців Всеукраїнського конкурсу «7 чудес України. Історичні міста та містечка».

За результатами Інтернет-голосування та опитування експертів Ніжин увійшов до сімки переможців серед 21 міста-фіналіста з усіх регіонів України. Ось усі переможці конкурсу, яких було названо в алфавітному порядку: Бердянськ (Запорізька обл.), Біла Церква (Київська), Галич (Івано-Франківська), Диканька (Полтавська), Канів (Черкаська), Ніжин (Чернігівська), Хуст (Закарпатська).

Конкурс тривав від травня. Його проводив Фонд Миколи Томенка «Рідна країна». І це вже не перший подібний конкурс цього Фонду.

Ніжинський професор
Григорій Самойленко
нагороджений орденом «За заслуги»

Понад 60 книг за 50 років роботи — такий доробок професора Ніжинського державного університету ім. Гоголя Григорія Самойленка. Він майже 50 років викладає в університеті, нині завідувач кафедри російської, зарубіжної літератури та історії культури. Лауреат премій імені Коцюбинського, Глібова, Вороного. А нещодавно Указом Президента нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня.

У 2005 році вийшла друком книга автора «Ніжинська вища школа. Сторінки історії». Своє дослідження професор продовжив у новому двотомнику «Ніжинська вища школа. У спогадах студентів і випускників», який днями презентував у своєму виші. Це спільна праця із сином Олександром Самойленком, який є ректором університету. У книзі — понад 50 спогадів, перші з яких датують 1825 роком. Наприклад, 1914 рік, заборона святкування ювілею Шевченка. А ніжинські студенти таємно святкували. І спогади про це, які досі не публікувалися.

Також у виданні — понад 500 фотографій, у тому числі з архіву авторів.

Торік у номерах 49—53 наша газета друкувала книгу Григорія та Олександра Самойленків «Ніжин — місто європейське» (читайте на сайті газети).

Відійшов у вічність
Сергій Ілліч Богдан

Сергій Богдан з'явився на світ 12 червня 1933 року в простій селянській родині, що, як і багато подібних, любила книгу, українське слово, українську пісню, і ця любов була в нього в генах, від самого народження, і проніс він її через усе життя.

Рано зостався Сергій без матері. Але впертий, наполегливий хлопець торував життєвий шлях попри всі незгоди. Відмінно закінчив школу, так само — Чернігівське медичне училище. Як відмінник був без іспитів прийнятий до Київського медичного інституту ім. О. Богомольця.

У Чернігові минули десятиліття життя й наполегливої праці Сергія Ілліча. Понад 30 років як головлікар очолював Чернігівський пологовий будинок. Десятки тисяч чернігівців, які народилися в 1960-ті – 1990-ті роки, прийняли у світ теплі батьківські руки лікаря та його колег. А ще мав численні адміністративні, господарські клопоти керівника великого колективу.

Наскільки повнокровним життям він жив! Багато разів був обраний депутатом об-

ласної і міської ради, очолював міську «Прогресу». Останні чверть століття незмінно брав активну участь у державницьких, патріотичних заходах у Чернігові й столиці. Не пропускав цікавих прем'єр у театрі, концертів у філармонії, заходів у музеї М. Коцюбинського. Усе життя любив книгу, читав стільки й такі літературні новинки, що й молодим би позаздрити. Зібрав багату бібліотеку, значну частину якої недавно подарував рідному селу. І сам від шкільних років писав поезію і прозу. 2007 року видав книгу віршів та оповідань «Що совість вишила».

...В одному з віршів, знову повертаючись думками й душею в дитинство, в рідне село, Сергій Ілліч написав:

*«М'ятою дитинство моє пахне
Й матеріні руки навесні,
А тепер, як серце з болю чахне,
Лікар краплі м'ятні дасть мені».*

На жаль, ніхто не вічний. І таке серце, яке вболіває за все й за всіх, колись зупиниться...

Вічна Вам пам'ять, Сергію Іллічу.

Долучайтеся
до благодійного
фонду
«Захистимо
Україну!»

Просимо надати допомогу палим або коштами на підтримку діяльності Чернігівського благодійного фонду «Захистимо Україну!», який, у свою чергу, допомагає Українській армії, родинам воїнів АТО.

Кошти можна перерахувати за такими реквізитами:
у гривнях — благодійний фонд «Захистимо Україну!», ПАТ «КРЕДОБАНК», МФО 325365, ЄДРПОУ 39479494, рахунок 2600201586536.

Реквізити для здійснення переказів з-за кордону: в доларах США (USD) Intermediary: BANK OF NEW YORK MELLON, New York, USA Банк-посередник SWIFT: IRVTUS3N Beneficiary's bank: JSC «KREDOBANK». Банк одержувача Lviv, Ukraine SWIFT: WUCBUA2X.

Beneficiary: Acc_2600201586536_CF «DEFEND THE UKRAINE» name Одержувач: рахунок відкритий у ПАТ «Кредобанк». Для юридичних осіб — назва одержувача та адреса.

Тел.: (063) 236-18-03.

Благодійний фонд
«Захистимо Україну!»

Мистецька панорама

У Ніжині — міжнародний театральний фестиваль

На сцені Ніжинського академічного українського драматичного театру ім. М. Коцюбинського відбувся XII міжнародний театральний фестиваль жіночої творчості імені Марії Заньковецької.

Протягом одинадцяти днів виступили театри з України, Молдови, Латвії, Білорусі. А всього за роки проведення фестивалю на ньому виступили понад 70 театрів.

У номінації «Краща жіноча роль на фестивалі» відзначена заслужена артистка України Оксана Стеценко у виставі «Оркестр» за твором Ж. Ануя, Харківський академічний український театр ім. Т. Шевченка. У номінації «Краща жіноча роль другого плану» відзначена Ірина Лозовська у виставі «Комедія помилок» за твором В. Шекспіра, Чернігівський академічний театр ім. Т. Шевченка.

Театр ім. Т. Шевченка серед переможців фестивалю

XI міжнародний фестиваль комедії «Золоті оплески Буківини» відбувся в Чернівцях. Шевченківці представили дві вистави: музичну комедію «Ніч перед Різдвам» за повістю Гоголя та монодраму «Целофанове щастя» Каріне Ходіян у виконанні заслуженої артистки України Оксани Гребенюк.

За результатами фестивалю Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. Т.Г. Шевченка визнаний переможцем у номінаціях «кращий режисерський задум та втілення», «краще музичне вирішення вистави» (режисер-постановник, заслужений артист України Андрій Бакіров), «краще пластичне вирішення» (балетмейстер Катерина Гриськова).

Віра Тимченко: «Театр — моє життя»

В обласній бібліотеці ім. В. Короленка проходить цикл заходів про відомих діячів театру. Чергова зустріч відбулася із заслуженим діячем мистецтв України, режисером-постановником Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка Вірою Тимченко — до 75-річчя від дня народження.

Віра Андріївна народилася в Торезі Донецької області. На посаді режисера-постановника працює близько 40 років, з них 30 — у Чернігівському театрі. Має дві вищі освіти: закінчила акторський факультет Харківського інституту мистецтв ім. І. Котляревського, а пізніше там само — режисерський факультет. Кілька років працювала актрисою в Кіровоградському театрі ім. М. Кропивницького.

У творчому доробку Віри Тимченко — понад 70 вистав зарубіжної та української класичної драматургії. У Чернігівському театрі це, зокрема, вистави «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Лісова пісня» Л. Українки, «За двома зайцями» за п'єсою М. Старицького, «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка, «Кайдашева сім'я» за повістю

І. Нечуя-Левицького, «Слуга двох панів» К. Гольдоні, «Назар Стодоля» Т. Шевченка, опера «Катерина» за поемою Т. Шевченка, «Циганка Аза» М. Старицького.

Наступна її вистава, яку невдовзі побачать глядачі, — жарт-оперета «Пошилися в дурні» Марка Кропивницького.

Український театр зі столиці Латвії — на чернігівській сцені

Уперше за п'ять років свого існування Ризький український народний театр виступає в Україні, в тому числі зіграли вистави в Ніжині й Чернівці. На сцені Чернігівського міського палацу культури показали виставу «За двома зайцями».

Театр створений 5 років тому. Вже гастролювали по Європі. Говорить Марія Семенова, режисер театру: «Ми виступали на міжнародному фестивалі в Кракові (Польща) і гастролювали в Естонії (Нарва, Тарту, Таллінн), об'їздили всю Латвію».

Актори театру — аматори: лікар, художник, викладач. Головну героїню вистави грає латиська юристка.

Поки що театр живе завдяки самофінансуванню. Режисер власноруч шиє костюми. Актор театру, відомий у Латвії художник Георгій Крутий малює для вистав декорації. Він каже: «Це четверта вистава, де я граю і роблю декорації. Це вистави: «Наталка Полтавка», «Лісова пісня», «За двома зайцями», «Назар Стодоля».

У репертуарі театру — винятково українська класика. Більшість акторів — представники української діаспори, проте є й латиші, вони українську мову освоїли добре.

«ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ»

Режисера дивує, що в Україні далеко не всі говорять українською, хоча латиші вивчають нашу мову.

Українська діаспора в Латвії налічує близько 60 тисяч осіб. Вони хоч і далеко від рідної землі, однак про традиції не забувають.

Говорить Тетяна Дудченко, акторка театру: «Ми цінуємо свою мову, зберігаємо. І в Латвії стараємося нести нашу українську культуру і мистецтво. Два роки тому відкрили пам'ятник Тарасу Шевченку в Ризі, збирали гроші для цього».

Георгій Крутий: «У нас громада дуже цікава. Проводимо всілякі свята. Ось проводили свято гарбуза. Наварили котел гарбуза, все було цікаво, і концерт влаштували, співали й танцювали. Робили і свято «Українському борщу — 300 років».

Українську культуру в Латвії публіка сприймає «на ура». І в Чернівці в залі теж був аншлаг.

Наші земляки у столиці

Красиве продовження красивих стосунків

Віталій Терентійович і Любов Василівна Коржі (на знімку) — унікальне подружжя. Це я вам точно кажу — як свідок, котрий упродовж усіх своїх сорока років уважно, із захопленням спостерігає за їхньою щоденністю (бо хіба приховується щось від племінниці в родині, де тісно спілкуються далекі й близькі родичі, де разом відзначають коловорот свят і народжень?). Я жодного разу не чула, щоб вони сварилися, щоб хтось із них голосно обурювався чи хоча б раз підвищив один на одного голос. Тільки «Любашенька», тільки «Віталенька», тільки взаємна турбота, допомога і невтомна робота думки. Коли дядя Віталій торував свій шлях від радянського науковця через великий бізнес на парламентську трибуну (він — народний депутат IV, V та VI скликань у Верховній Раді України), тьотя Люба в кожному кроці й рішенні підтримувала свого чоловіка. А він завжди дослухався до дружини, цінував її мудрість, схилився перед її чарівністю. І разом вони й справді творили великі справи!

давно вони знову приголомшили нас, рідних, запросивши... на своє вінчання! 47 років, прожитих гідно і в любові, на благо держави і як світлий приклад для оточення, двох розумних і успішних синів, чудові онучата — все це прекрасний «доробок» для подружжя. Ніхто не сумнівається, що Любов Василівна й Віталій Терентійович створені Богом

один для одного. Тож вінчання стало логічним і красивим продовженням їхніх красивих стосунків.

День видався й справді благословеним: після тижнів негоди на Покрову сонце сяяло щедро і заливало промінням склепіння Свято-Володимирського Патріаршого кафедрального собору. Миряни,

побачивши вже не юних молодят, дивувалися й передумували розходитися після святкової служби з храму, дехто питав дозволу сфотографувати особливу пару. «Вона — наче англійська королева», «Я його знаю, це відомий письменник!» — чувся шепіт із різних боків. І всі мали рацію. Так, королева! Так, майстер слова: адже Віталій Терентійович, окрім депутатської роботи, має більше десятка видань власного авторства, його публікації постійно з'являються і на шпальтах «Голосу України».

Із благословення Святішого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета настоятель храму отець Борис провів урочистий спів хору, розчлуні рідні, дух свята — все укріплювало віру в щире Кохання... І я там була, фотознімки робила, а скільки разів лунало «Гірко!» — про це вже й не скажу, бо швидко втратила їм лік! А цілувалися молодята так само пристрасно, як і того осіннього дня 47 років тому...

Юлія САМОКИШ
Фото автора

Віталій Терентійович Корж родом із села Дроздівка Куликівського району. І будучи депутатом парламенту, і нині як громадський діяч, активний член Чернігівського земляцтва в Києві він підтримував і підтримує тісні зв'язки з Чернігівщиною.

Бліц-інформ

Левко Лук'яненко і Українська Гельсінська Спілка

У Чернігівському музеї-заповіднику М.Коцюбинського була організована виставка, присвячена видатному землякові, Герою України Левку Лук'яненку і його активній участі в Українській Гельсінській Спілці. Експонувалися його книги «Не дам загинути Україні», «Народження нової ери», «Національна ідея і національна воля», «Незвичайні», видання про рух опору в Україні та УГС.

Центр «Ресурс» — для учасників АТО та їхніх родин

Заснований на волонтерських засадах центр працює від 2014 року. Тут воїни АТО та їхні родини можуть отримати психологічну реабілітацію й підтримку, а також пройти курс фізіологічних процедур. Нарешті волонтери отримали приміщення за пільговою орендною платою в 1 гривню. Це — окремий будинок поблизу Болдиної гори, з боку Єлецького монастиря. Тут просторо й затишно. До послуг — масаж, унікальний тренажер «Сухожил», флоат-камера — спеціальна ванна.

Нині центр існує за рахунок коштів небайдужих громадян і волонтерів, проте гостро потребує державної підтримки.

Презентація видань про учасників АТО

24 листопада о 15.00 в обласній бібліотеці ім. В. Короленка відбується презентація книг «Повертими» та «Відчайдухи» — бібліотеки журналу «Військо України».

Героями нарисів військових журналістів стали учасники антитерористичної операції на Донбасі, зокрема й наш земляк — з Чернігівщини. Книжки будуть розповсюджуватися по бібліотеках, навчальних закладах, військових частинах тощо.

Виставка «Світи і всесвіт Євгена Кріпа»

У виставковому залі обласної організації Національної спілки художників України відкрилася персональна виставка відомого чернігівського художника Євгена Михайловича Кріпа, який у серпні 2016 року на 69-ому році пішов із життя, залишивши по собі сотні художніх та графічних полотен. Цього року він став лауреатом престижної обласної літературно-мистецької премії імені Михайла Коцюбинського.

Студентам педуніверситету почали викладати медіаграмотність

Який він, інформаційний простір Чернігівщини? Такою була тема розмови представників Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОДА зі студентами Чернігівського педуніверситету ім. Т. Шевченка, де старшокурсники філологічного факультету почали вивчати новий курс «Медіаосвіта і медіаграмотність». Він поки що запроваджений лише в цьому виші. Перший тиждень студенти спілкувалися з місцевими журналістами, активістами, держслужбовцями.

«Десна» серед лідерів

Три тури підряд — три з перемогою. Такий результат чернігівської «Десни» в чемпіонаті України з футболу в першій лізі. І це при тому, що команда все перше коло грає на виїзді, в тому числі домашні за календарем матчі, які проводить у Києві. Бо затяглася реконструкція Чернігівського стадіону ім. Гагаріна, що мала б завершитися в жовтні.

Отже, з рахунком 2:1 «Десна» перемогла в Києві місцевий «Арсенал». Гучною перемогою відзначилися в наступному турі: виграла в лідера турніру «Іллічівця» з Маріуполя — 3:1. У наступному турі перемогли «Миколаїв» — 3:1.

В останніх матчах відзначилися голами Олександр Філіпов (він серед кращих бомбардирів ліги), Денис Фаворов і капітан команди Вадим Мельник, визнаний кращим гравцем «Десни» за жовтень.

На жаль, у черговому турі в цю неділю «Десна» на виїзді в Охтирці Сумської області прогала команді «Нафтовик-Укрнафта» — 0:2. Тому з другого місця в турнірі перемістилися на третє.

Про все, що хвилює, що наболіло

Бліц-інформ

У Ніжині гарячу воду даватимуть лише увечері

На засіданні виконкому міської ради представник ТОВ «НіжинТеплоМережі» В. Школьнік доповів, що 2015 року від постачання гарячої води підприємство отримало збитку 7,4 млн грн, за січень – квітень 2016 року — 6,2 млн грн. Для виходу із ситуації ТОВ запропонувало, як експеримент, запровадити на місяць один із варіантів графіка подання гарячої води. 1-ий — щодня, з 17.00 до 22.00 (або до 23.00); 2-ий — тільки у вихідні, з 6.00 до 22.00; 3-ій — припинити постачання гарячої води до відновлення платоспроможності населення.

Виконком ухвалив перший варіант — щодня з 17.00 до 23.00. У грудні виконком обговорить результати експерименту.

Віддали аферистам понад 200 тисяч у гривнях

На домашній телефон мешканців Чернігова зателефонував невідомий і, назвавшись сином, попросив терміново передати йому гроші на лікування, бо він потрапив у ДТП і зараз готується до операції. Гроші просив передати людині, яка за кілька хвилин під'їде до будинку, — начебто працівнику поліції. Мати, шокована цією звісткою, збрала всі заощадження та віддала невідомому біля під'їзду. І немалі гроші — понад 50 тисяч гривень та 6 тисяч доларів.

Обман розкрився дуже швидко, коли схвильовані батьки зателефонували сину уточнити, що ж з ним сталося. Чому не зателефонували до того, як дати себе обдурити аферистам, — дивовижно і можна пояснити хіба тим, що були вражені звісткою. Але все одно варто було б прислухатися до численних застережень поліції щодо таких шахраїв.

За цим фактом поліція відкрила кримінальне провадження за ч. 3 ст. 190 Кримінального кодексу України (шахрайство), що передбачає ув'язнення на строк від трьох до восьми років.

Колекціонера старовини Костянтина Ягодовського обікрали

Викрадена більша частина знаменитої колекції відомого чернігівського збирача старовини Костянтина Ягодовського. Коли Ягодовський разом із дружиною поїхав до столиці на щомісячні збори колекціонерів, злодії проникли в обійстя і викрали раритетів мінімум на 200 тисяч доларів. Плюс чималу суму грошей.

Утім, викрадене не можна обрахувати грошима. Колекція справді унікальна. Викрадена значна частина так званої «Гоголівської колекції», яка формувалася до 200-річчя письменника. У руках злодіїв тепер картини і світлин Івана Рашевського, фото чернігівських губернаторів з автографами, колекція листівок з мапами України, плани Чернігова. Плюс колекція печаток, присвячених Чернігівщині, порцеляна. Також півтори сотні унікальних стародруків.

Правоохоронці відкрили кримінальну справу і заявляють, що роблять усе можливе для пошуку речей та крадіїв.

Костянтин Ягодовський дуже сподівається на допомогу громадськості. Можливо, хтось щось чув про викрадене, і це може допомогти справі пошуку.

Допоможемо Івану Гріднєву

Іван Гріднєв навчається у звичайній школі, але пояснення вчителя не завжди сприймає. Хлопчик народився у важкому стані. Батьки активно почали його реабілітацію. Та під час

оформлення до школи стало зрозуміло: Ваня погано чує. Страждає мозок не лише тих ділянок, що відповідають за слух, а й за мовлення.

Потрібен якісний слуховий апарат. А коштує він 60 тисяч гривень. Також необхідні будуть кошти на постійне обслуговування апарата. Де взяти гроші, коли в сім'ї працює лише тато і виховується двоє дітей? Тому вони сподіваються на допомогу всіх небайдужих людей. Іванкові можна допомогти, переказавши кошти на ось цю картку.

Картка ПриватБанку 5168 7556 3339 1103 — Гріднєва Марія Іванівна. Тел.: (097) 349-25-11.

Небідна влада бідної області

Що показали електронні декларації посадовців

Валерій Куліч, голова обласної державної адміністрації

Кінцевий бенефіціар 8 компаній, що входять до його спільної із Владиславом Атрошенком бізнес-імперії. У Чернігові має 2 земельні ділянки по 1000 м², будинок на 384 «квадрати» і 2 квартири — 44 і 203 м². Дружина має земельну ділянку — 5 соток у Рудці. У власності родини — 7 автівок, у тому числі 5 іномарок, при цьому 4 машини записані на дружину.

Цього року Куліч придбав авто Range Rover Sport за 2,6 млн грн. У Верховній Раді за 5 місяців він заробив 35 тис. грн, в ОДА — понад 80 тис. грн. Ще мільйон гривень — дивідендів як власник СТОВ «ІНТЕР». 280 тис. грн — від відчуження рухомого майна. Готівка: 812 тис. доларів та 5,2 млн грн. Вкладів у банках нема.

Сергій Сергієнко, заступник голови ОДА

На рахунках та готівкою — 500 тис. доларів і 500 тис. євро. Отримав понад 2 млн грн. відсотків за вкладом. У дружини — 20 тис. доларів на рахунок.

Сергієнко є кінцевим бенефіціаром 8 компаній. 16 соток землі в Новгороді-Сіверському. Будинок — 90 «квадратів», гараж — 500 «квадратів». Авто Mitsubishi і Chevrolet.

Ігор Вдовенко, голова обласної ради

2 земельні ділянки: 973 м² у Чернігові й 1000 «квадратів» у Новому Білоусі.

У 2012 році, перебуваючи на посаді директора Щорського ПТУ, придбав житловий будинок площею 339 кв. метрів у Чернігові за понад мільйон 100 тис. грн (понад 135 тис. доларів за тодішнім курсом).

Дружина має гектар землі у Сновську, квартиру площею 72 «квадрати» в Чернігові, придбану 2014 року за 288 тис. грн. За рік у Вдовенка — майже 120 тис. грн заробітку за основним місцем роботи і за викладання. 100 тис. грн заробив на продажу нерухомого майна. Дружина: 12 тис. грн зарплати у ЧНПУ і 27 тис. грн стипендії.

Владислав Атрошенко, міський голова Чернігова

Будинки: в Чернігові — 58 м², в Іванівці — 125 м². Квартири: в Чернігові — 46 «квадратів» і елітна в Києві — 148 м² (придбав у 2013 р. за 10 млн грн, за тодішнім курсом — більше 1,2 млн доларів). Офіс у Ріпках — 117 кв. метрів. Дві земельні ділянки в Іванівці на 2230 і 2500 м² і 2 гаражі в Києві.

Годинники: з білого золота за 259 тис. грн, із рожевого золота — 720 тис. грн, платиновий — 720 тис. грн, із рожевого золота — за 800 тис. грн. Breguet за 1,2 млн грн (усе куплене попередніми роками, за тодішніми курсами валюти вартість годинників — 460 тис. доларів).

Авто BMW 2015 року випуску за 2,8 млн грн. У 2016 р. придбав ще авто Toyota більш як за 2 млн грн.

Готівка: 252 тис. доларів. Вклади — 35 тис. грн і 5700 грн.

У цінних паперах компанії, в яких Атрошенко є кінцевим бенефіціаром, має понад 11,3 млн грн. Позичив різним особам 163 тис. доларів та майже 20 млн грн. Понад 650 тисяч доларів йому винне ТОВ «Фросбі-М», власник мережі продуктових маркетів «Фуршет». 555 тис. грн перерахував як благодійні внески.

Дружина як викладач університету заробила 12 тис. грн, у бізне-

сі чоловіка — понад 334 тис. грн. Дружина має три ділянки в Іванівці — 2695, 1857, 1994 «квадратів», ділянки в Київській області — 33440 і 33650 «квадратів». У її власності — 2 будинки в Іванівці на 100 і 85 «квадратів», а також квартира в Києві на 163 м².

Садіг Тагієв, голова апеляційного суду області

На рахунках у банку — 871 тис. доларів, 317 тис. грн, 117 тис. євро. 2,7 млн грн отримав як відсотки. Зарплата за рік — понад 300 тис. грн. Половина квартири в Луганську, дружина має дві квартири в Луганську. Дача площею 36 «квадратів» і 35 соток землі на Луганщині. Ділянки по гектару в Іванівці й Новоселівці, три ділянки площею майже 10 соток у Чернігові. У родини — дві іномарки.

Володимир Комашко, прокурор області

Разом із дружиною володіють трьома квартирами — у Коломиї, Києві та Болгарії площею 112, 77 і 58 квадратних метрів відповідно. У дружини — 30 соток землі в Київській області, 50 соток — у Черкаській, півтора гектари — в Івано-Франківській. Комашко, працюючи прокурором Миколаївщини та в Генпрокуратурі, заробив торік 500 тис. грн.

У селі Лукашівці закрили школу, клуб, на черзі — бібліотека?

Бібліотека знаходиться в приміщенні школи-дев'ятирічки, яку цього року закрили через недокомплектування. Так само було і з сільським клубом: його спочатку закрили, а потім розтягли на будматеріали.

А куди ж подітися молоді, яка тут доволі активна?

Говорить Михайло Ткаченко, головний агроном ФГ «Напорівське», лукашівський активіст: «Ми відновлюємо футбольний і баскетбольний майданчик, перекрашуємо міст, вигрібли все сміття з села. У нас прогресивна молодь, але нам немає де себе подіти».

Та й дійсно, взимку для дозвілля треба мати дах над головою. Поки що дитвора й молодь збираються в бібліотеці. Вони спілкуються, читають та обговорюють книжки, але температура в приміщенні мало відрізняється від тої, що на вулиці. Бо ж із закриття школи її споруду припинили опалювати. 270 читачів бібліотеки будуть змушені сидіти по домівках. А в бібліотекарю Надії Хромець ще одна біда — як врятувати книги. Вона говорить: «Ху-

дожньої літератури — 3600 книг, є що почитати. Але будівля не опалюється, книги почнуть псуватися».

Михайло Ткаченко мав розмову з фермерами, і вони згодні допомогти, однак самотужки, без допомоги Анисівської сільради, до якої входить і село Лукашівка, не впораються. Ткаченко пропонує, щоб сільрада взяла кошегара, каже, що і дров завезе, і вугілля, щоб взимку можна було тут щось робити.

Проте сільрада не може ні коштів вкладати, ні на роботу для догляду за цим приміщенням когось найняти, поки не отримає будівлю на свій баланс. Хоча обіцяють, що бібліотеку збережуть, і будівлю школи не спіткає доля клубу.

Говорить Тетяна Куча, анисівський сільський голова: «Район нам буде це передавати, на сесії в грудні. І отримаємо будівлю на баланс, будемо вирішувати, щоб відкрити дитсадок. Але щоб і бібліотеку нікуди не переносити, бо іншого приміщення немає».

Сівер-центр

Благодійна мистецька акція «Творчість дарує шанс»

Про неї говорили на прес-конференції в Чернігівській міськраді.

Як зазначила Світлана Федорова, керівник міського об'єднання інвалідів «Шанс», завдання акції — збір коштів для придбання автобуса з підйомником, який забезпечить пересування інвалідам, прикутим до візка. А таких у місті — 2841 особа, в тому числі 300 дітей. Орієнтовна вартість такого автобуса європейського виробника — 70 тис. євро.

Зараз громадські активісти збирають витвори декоративно-прикладного мистецтва у майстрів — як професійних, так і аматорів (люди з інвалідністю і волонтери також їх виготовляють). На фінал акції «Благодійний аукціон», що відбудеться 2 грудня у міському палаці культури, запрошують меценатів, депутатів, бізнесменів, які пропонують придбати унікальні витвори і зробити таким чином благодійні внески.

Окрім аукціону, на акції чернігівці зможуть узяти участь у безпрограшній арлотерії або просто пожертвувати кошти на спеціальний автобус.

Міська рада має намір залучити й іноземних партнерів для реалізації проекту.

Небідна влада бідної країни

В Україні вперше введено електронне декларування статків представників влади, посадовців різних рівнів — майна, доходів і витрат їх самих та їхніх родин. Це введено на вимогу Євросоюзу, з яким Україна підписала Угоду про асоціацію, зарубіжних кредиторів країни та в руслі широко декларованої в нас «боротьби з корупцією».

На відміну від попередніх паперових декларацій, які осідали в податкових органах і були недоступні загалом, ці декларації в електронному вигляді виставлені в Інтернеті для ознайомлення всіма бажаними.

І таке ознайомлення викликало справжній шок у злиденного в основній масі народу. Навіть якщо посадовці вказали далеко не все, якщо хоча б переписали чималі статки на

дальших родичів, не присутніх у деклараціях, чи й просто на «своїх людей», задеклароване вражає своїм цинізмом. Сотні тисяч, мільйони доларів та іншої валюти, не лише на рахунках у банках, а й готівкою. По кілька шикарних квартир, будинків, земельних ділянок, іномарок, колекції зброї, антикваріату, творів мистецтва. Проте в народі кажуть: «З горла пре».

Гостру негативну реакцію це викликало і за кордоном. Хоча б з огляду на постійне наше старцювання там великих кредитів. У світі мимоволі з'являється думка: а нащо давати ці кредити Україні, коли там повно грошей? Що вони не працюють на державу, народ, а вкрадені в народ — це вже наші проблеми. Та й не тільки щодо кредитів. У цивілізованих демократичних країнах просто

дивуються щодо таких статків посадовців держави. Наприклад, великий подив це викликало в сусідній Польщі. Там зарплати в кілька разів більші, ніж у нас, у тому числі в депутатів їхнього парламенту. Але такі статки їхнім депутатам і не снилися, бо, очевидно, красти, використовуючи службові посади (а це і є корупція), там не дадуть.

До речі, три роки тому в Польщі звільнили з посади одного з міністрів уряду — за досить сумнівне походження його годинника вартістю трохи більше як 3 тисячі доларів. Але ось дивна новина: щойно цей скомпрометований польський діяч у нас в Україні призначений керівником усієї шляхової сфери держави — Укравтодору (величезної структури), тобто практично міністром. Очевидно, в нас він

невдовзі може відкрито хизуватися начепленими на руку кількома годинниками, і вже не за 3 тисячі доларів.

Звичайно, не потрібна примітивна чорна заздрість, що в когось — більші статки. А відтак — пропозиція «відібрати й поділити». Усе це ми вже проходили. Починаючи з революції 1917 року з її демагогічним більшовицьким гаслом «Експропріація експропріаторів» чи ще простішим — «Грабувати награбоване!». Це вже було й під час колективізації, так званого «розкуркулення».

Подібні ідеї викликані лише одним — нездатністю держави, її правоохоронних органів викрити і покарати злочинців, які безкарно грабують державу, народ.

І все ж неможливо повірити, що такі статки нажиті чесною працею.

Недарма вважають владу справжнім коритом, годівницею для можновладців. І прикро, що серед цих людей — не лише давні хапуги, а й представники нової влади, що прийшла з Майдану.

Річ не в тому, щоб вимагати пояснень, звідки в людини такі кошти, ще й погрожуючи відібрати їх, якщо не пояснить. Приватна власність у всьому світі недоторкана. Урешті є приказка: не ввійманий — не злодій. Але бодай з політичних, моральних міркувань чи спроможеться хоч дехто з посадовців, депутатів парламенту щось сказати громадянам, своїм виборцям про природу власних багатств, які видаються фантастичними для простих людей, задавлених злиднями.

Петро АНТОНЕНКО

Що показали електронні декларації посадовців

Президент і його Адміністрація

Петро Порошенко, Президент України

За основним місцем роботи отримав 121 054 грн. Прибуток від відсотків — 12 375 404 грн, 984 834 грн — інвестиційний прибуток при погашенні облігацій (ОВГЗ), 45 938 404 грн — курсова різниця при погашенні ОВГЗ від їх вартості, 2 742 123 грн — курсова різниця при інвестиційному прибутку при погашенні ОВГЗ. Дружина Порошенка за основним місцем роботи в ТОВ «Інтерстарч Україна» мала зарплату — 11 178 грн, у ТОВ «Торговий дім «Інтерстарч Україна» — 10 809 грн, ще 66 785 заробила, працюючи у «Благодійному фонді Петра Порошенка». Петро Порошенко тримає свої заощадження в «Міжнародному інвестиційному банку»: 540 478 грн, 26 324 870 доларів і 14 372 євро. Марина Порошенко в цьому ж банку має 71 146 грн та 8 943 євро. Президент указав 8 190 000 грн внесків до інвестиційного фонду «Прайм Ессетс Кепітал». Порошенко позичив третім особам 1 111 000 грн та 3 850 000 доларів. Готівкою Президент України тримає 60 000 доларів та 900 000 грн. Нерухоме майно: житловий будинок — 1331,70 кв. м у селищі Козин, квартири в Києві — 134,06 і 82,15 кв. м, квартира у Вінниці — 68,20 кв. м. Ще одна квартира в Києві — спільна власність із дружиною. Нежитлове приміщення в Одесі, база відпочинку в Одеській області. Земельні ділянки — 33 196 і 1200 кв. м у Козині, одна ділянка тут же — 7511 кв. м — в оренді. У Києві три земельні ділянки — 1000, 6315 і 5169 кв. м. У дружини: земельна ділянка — 1900 кв. м і садовий будинок 344 кв. м на Київщині. Колекція картин. Автомобіль Mercedes, катер. Дружина має авто Jaguar. У Порошенка права власності в понад 100 компаніях в Україні, Росії, Польщі, Іспанії, Китаї, на Кіпрі, Британських Віргінських островах та в Нідерландах. Серед них — суднобудівний завод, завод скловиробів, низка телерадіокомпаній, спортивно-оздоровчий комплекс, страхові компанії, агрофірми, «Міжнародний інвестиційний банк», корпорація «Рошен» та інші. Також «Севастопольський морський завод», «Севморверф», «Севмортранс» і «Фінансово-страхова компанія «Адміралтейська», які розташовані в окупованому Криму. Весь бізнес надбаний до того, як Порошенко став Президентом.

Ігор Райнін, голова Адміністрації Президента

Дохід від відчуження нерухомого майна — 795,4 млн грн, готівка — 30 тис. доларів, 15 тис. євро, 200 тис. грн. На рахунках у банках родини — 2589 доларів, 10 тис. доларів та 50 тис. грн. У власності родини — три квартири в Харкові.

Олександр Турчинов, секретар Ради національної безпеки та оборони

У банках — \$758 тис. Зарплата — 199 999 грн. Спільно із дружиною — відсотки в «Ощадбанку» — 1 453 404 грн. На банківських рахунках у спільній власності з дружиною — 49925 грн, 758 306 доларів та 9 996 євро. Готівкою \$735 тисяч, 55 тисяч євро та 250 тисяч гривень.

Депутати Верховної Ради

Ірина Геращенко, перший заступник Голови Верховної Ради

Квартири чоловіка й дочки в Києві. Дохід чоловіка — майже 2 млн грн, дочки — 180 тис. грн доходу від здачі майна в оренду. Майже \$ 29 тис. в банку, готівкою — \$ 30 тис., EUR 3500 і 50 тис. грн. У чоловіка — \$ 52 тис. у банках, \$ 55 тис., EUR 10 тис. і 500 тис. грн готівки. У мами нардепа — \$ 10,5 тис. готівки.

Олег Ляшко, голова фракції Радикальної партії

740 тис. доларів, 90 тис. євро та 890 тис. грн готівки. На рахунках у банках — 1 844 775 грн та 190 700 грн. Співмешканка Ляшка Росіта Сайранен має 200 тис. доларів, 40 тис. євро та 760 тис. грн готівки. Ляшко отримав двічі по 992 388 грн доходу від відчуження нерухомого майна та 2 245 500 грн доходу від відчуження рухомого майна. У Верховній Раді — 79 596 грн зарплати та 80 559 грн на ведення депутатської діяльності.

У Києві квартири — 367,20 кв. м та 95,50 кв. м, офіс — 182,80 кв. м. Орендує в смт Козин Обухівського району будинок — 215,90 кв.м та земельні ділянки — 450 кв. м і 142,30 кв. м. Два автомобілі — Toyota і Mercedes-Benz. Ляшко має 33,33% корпоративних прав на ЗАТ «Редакція газети «Політика».

Ігор Мосійчук, Радикальна партія

Колекція старовинної холодної зброї XIV — XX століть, 5 картин і дві ікони XVIII століття, два автомобілі. 145 тис. євро, 183 тис. доларів і 780 тис. грн готівкою.

Андрій Лозовой, Радикальна партія

Колекції вин і картин, меблів XIX століття, ікон, холодної зброї. Зарплата за рік — 69 490 грн і 80 559 грн за виконання депутатських повноважень. 50 тис. доларів, 150 тис. євро і 800 тис. грн готівкою.

Нестор Шуфріч

25 млн грн готівкою. Великі колекції живопису, старовинної порцеляни, годинників, вогнепальної і холодної зброї, геральдики, бронзової скульптури, старовинних книжок та ікон.

Крім доходу в Раді, нардеп отримав 342 тис. 500 грн від відчуження нерухомого майна та 4 млн 500 тис. грн від відчуження цінних паперів і корпоративних прав. На банківських рахунках — 46 тис. 102 грн, 7 тис. 555 доларів, 3 тис. 966 євро. Готівкою — 25 млн грн, 4 млн 230 тис. доларів і 3 млн 750 тис. євро. Дев'ять квартир: сім — у Києві, дві — в Ужгороді. Три легкових авто. Два будинки — 701,5 кв. м і 336,3 кв. м, у селищі Козині та в місті Ужгороді відповідно. Дачний будинок у селищі Козин — 400 кв. м, база відпочинку — 969 кв. м у Закарпатській області. Три нежитлові приміщення, шість земельних ділянок, у тому числі площею 78525 кв. м у Києві.

Юрій Бойко, співголова фракції «Опозиційний блок»

Доходи у вигляді зарплати, пенсії та відсотків — 216,063 тис. грн, у його дружини — 6 127 млн грн. На рахунках Бойка — 31 385 доларів. Дружина має заощадження: 32 140 498 грн, 6 714 409 руб., спільно з Юрієм Бойком — 300 тис. грн, 25 тис. доларів та 15 тис. євро. Віра Бойко — власниця акцій ПАТ «Луганський електроапаратний завод». Родина є власником нерухомого майна на понад 4,3 млн грн, зокрема двох будинків у с. Діброва (Донецька обл.), земельної ділянки в Київській обл., квартири у м. Рубіжне (Луганська обл.). У власності дружини Бойка: квартира в Києві (257 кв. м), квартира в Москві (220 кв. м), житло-

вий будинок у с. Іванковичі (Київська обл.), 2 земельні ділянки у с. Вишеньки (Київська обл.), 4 земельні ділянки в с. Гнідин (Київська обл.).

Олександр Грановський, БПП

Готівка: 928 тис. доларів, 9 тис. євро і 13 тис. швейцарських франків. На банківських рахунках — 50 253 дол., 35 924 і 12 434 грн. Два автомобілі BMW. 9 годинників, кухня вартістю 235 тис. грн. Батько Грановського отримав 17 796 грн пенсії, має 414 тисяч 800 доларів готівки.

Євген Мураєв, позафракційний

18,5 млн грн, 2 млн доларів і 1 млн євро готівки. 877 одиниць техніки й обладнання (телекомунікаційний комплекс) вартістю 24,67 млн грн. Є кінцевим бенефіціаром компанії «Новини 24 години», «Креатив», а його дружина — «Робінзон і К».

Олексій Порошенко

Син Президента задекларував зарплату — понад 77 тис. грн та майже 81 тис. грн доплат, пов'язаних із депутатською діяльністю. Зарплата дружини Юлії Порошенко — понад 1,96 млн грн. Три автомобілі. На банківських рахунках — EUR 15 тис., у дружини — майже 230 тис. грн, понад \$205 тис. і EUR 137 тис. Готівка: 187 тис. грн, \$141 тис. і EUR 88 тис.

В'ячеслав Константіновський

Готівка — 14,7 млн грн. Крім депутатської зарплати, отримав 2,609 млн грн повернення фінансової допомоги. 6 778 776 грн та 500 тис. євро позичив ТОВ «Українська панчішна компанія». У банках — 25938 та 2622 грн, 10855 євро, 10 000 доларів. Житловий будинок площею 649 кв. м у смт Козині, квартира 84,4 кв. м. у Києві, три земельні ділянки. Дружина має квартиру в Києві та право на користування апартаментами в Єгипті площею 199 кв. м (із правом доходу від цього). Мисливська зброя на 236,4 тис. грн. Три авто, плюс авто у дружини. Акції однієї компанії на 2,12 млн грн, векселі іншої — на 17,96 млн грн.

Андрій Іванчук, голова комітету ВР з питань економічної політики

Його називають одним із «сірих кардиналів» влади. Не є власником будь-якої нерухомості та тримає готівкою 750 тис. швейцарських франків, 600 тис. євро, 500 тис. доларів та 3,7 млн грн.

Оксана Білозір

Нардеп і співачка має 4 земельні ділянки. Її чоловік Роман Недзельський має недобудований будинок у Києві, квартири у Львові та в с. Поляниці Івано-Франківської області. У сина Ярослава — квартира в Києві. У родини — три автомобілі, ще два в розпорядженні. На рахунках у Білозір у банках: 11 млн 868 тис. 968 грн, 22886 грн, EUR 795, 2290 грн, \$977 і EUR 5382. Готівкою \$60 тис.

Ігор Гринів, голова фракції «Блоку Петра Порошенка»

Будинок під Києвом — 577,8 кв. м, 4 земельні ділянки — 10 390 кв. м там само. Дружина: квартира в Києві — 145,5 кв. м. Готівка: 210 тис. доларів, у банку — 300 тис. грн. У дружини — 30 тис. доларів готівки, чотири автомобілі.

Анатолій Матвієнко

Готівка: 1,5 мільйона грн, у дружини — 1 мільйон 300 тис. грн. Будівля церкви в с. Бирлівка Вінницької області. У депутата і родичів — 10 земельних ділянок. Дві автомашини у дружини.

Урядовці

Олександр Данилюк, міністр фінансів

Готівка: 155 тис. доларів, у дружини — 21 тис. фунтів стерлінгів. Рахунки в банках: 1,243 тис. доларів, 3,226 тис. грн, 1,067 тис. грн. У дружини гроші в британському банку — 15,7 тис. фунтів стерлінгів. Земельна ділянка — 984 кв. м, будинок — 290 кв. м, автомобіль BMW.

Тарас Кутовий, міністр аграрної політики і продовольства

3,55 млн гривень, 60 тис. євро і 463 тис. доларів готівки. На рахунках у банках — 1,327 тис. грн, 11,6 тис. доларів, 1,1 тис. євро і 779 грн. 100% корпоративних прав кіпрської Lalonitana Investments Limited.

Володимир Омелян, міністр інфраструктури

120 тис. грн заробітної плати, 680,8 тис. грн доходу від відчуження майна. Готівка: \$ 90 тис. і EUR 25 тис. Квартира в Києві, земельна ділянка у Львівській області. Дружина — відомий дизайнер Світлана Бєвза — має три квартири в Києві, готівкою \$ 70 тис.

Ігор Насалик, міністр енергетики й вугільної промисловості

Готівка: 890 тис. доларів, 240 тис. євро й 4,7 млн грн. Квартира в Києві — 287,7 кв. м, житловий будинок в Обухівському районі — 561,4 кв. м, три земельні ділянки в Київській області й одна — в Івано-Франківській. Дружина має готівку — 40 тисяч фунтів стерлінгів. На рахунках у банку — 6,687 тис. доларів. Шість автомобілів. Видатки — 574,776 тис. грн на Мальдівах (оплата готелю або купівля рухомого майна).

Андрій Рева, міністр соціальної політики

168,6 тис. грн зарплати, в його дружини — 68 116 грн. 136 000 грн готівки.

Роман Насіров, голова Державної фіскальної служби

Готівка: 1,160 млн доларів, 450 тис. євро та 4,350 млн грн. Дружина: готівки — 320 тис. доларів, 240 тис. євро та 3,1 млн грн. На рахунку в банку — 1,677 млн грн, у дружини — 2,509 тис. грн, 29,180 тис. грн, 2,852 млн грн. Автомобілі: Toyota і Lexus, у дружини — Land Rover і Toyota. 5 земельних ділянок у смт Козині (Київська область), 20 земельних ділянок. Количівка (Чернігівський район) загальною площею 283 093 кв. м. Квартира в Києві, у дружини — ще 4 квартири в Києві. 2 будинки в Київській області — 414 і 199 кв. м. Дорогі годинники, ювелірні, антикварні вироби, витвори мистецтва, зброя. Дружина Насірова має корпоративні права в ТОВ «Фонд будівельних ресурсів» на 1,75 млн грн.

Небідна влада бідної країни

5 Ігор Білоус, голова Фонду державного майна 1,2 млн грн, 970 тис. доларів і 140 тис. євро готівки. Зарплата у Державній фіскальній службі — 15,675 тис. грн, у Фонді держмайна — 75,27 тис. грн, 306,9 тис. грн. відсотків від депозиту у «Приватбанку», в його дружини — 225,2 тис. грн. Доходи від відчуження нерухомого майна — 230 тис. грн. На рахунках у банках — 88,5 тис. грн, 840 доларів, 15,6 тис. євро, 46,1 тис. євро. Його дружина — 3,1 тис. євро, 206 доларів та 1,7 тис. грн у банку. У родини — 5 авто. 3 земельні ділянки в Київській області, житловий будинок — 570,4 кв. м у с. Плюти Обухівського району, квартира в Києві — 94,1 кв. м.

Тетяна Козаченко, директор департаменту Мін'юсту з питань люстрації Її у 2015 році хтось був винен 4,7 млн гривень. Разом зі своїм чоловіком мали на банківських рахунках 37,5 тис. грн та 1840 євро. Готівкою мала 40 тис. грн, 14 тис. доларів та 8000 євро.

Три квартири в Києві, будинок під Києвом — майже 500 квадратів, дві земельні ділянки — 1500 і 1200 квадратів.

Два авто BMW. Чоловік Козаченко є кінцевим бенефіціаром компанії «Едссон Україна» і володіє там часткою в 40% на суму 400 000 гривень. За основним місцем роботи Козаченко отримала 129 390 грн, у вигляді страхових виплат — 52 661 грн, у вигляді соцвиплат — 11 463 грн, гонорари — 560 000 і 150 000 грн.

Правоохоронні органи

Юрій Луценко, Генеральний прокурор Квартира в Рівному — 108,6 кв. м, в одній спільно з дружиною, сином і братом. Дружина — нардеп Ірина Луценко: квартири в Києві — 181 кв. м та 92 кв. м, будинок — 203,9 кв. м і земельна ділянка 775 кв. м у м. Дубно Рівненської області. Син Олександр володіє офісом у Києві — 316,8 кв. м. Ірина Луценко — автомобілі Mercedes, Toyota. Олександр Луценко — автомобіль BMW, він також володіє компанією ТОВ «Бізнес Центр «Логос» і ТОВ «Бел Фам».

Зарплата Юрія Луценка у Верховній Раді — 75 562 грн, на ведення депутатської діяльності — 80 559 грн, на відрядження за кордон — 21 670 грн та компенсація за проїзд — 4 130 грн. Ірина Луценко: у ВР — 67 743 грн зарплати, 80 559 грн — на ведення депутатської діяльності, 16 198 грн — компенсації за проїзд та 72 460 грн — на відрядження за кордон; також отримала гонорари та інші виплати в ТОВ «Українські новітні телекомунікації» — 20 000 грн, відсотки в АБ «Столичний» — 310 458 грн, дохід від надання майна в оренду — 368 000 грн. Син Олександр отримав дохід від підприємницької діяльності — 1 303 375 грн, страхові виплати — 96 951 грн, від відчуження рухомого майна — 700 000 грн, заробітну плату в різних бізнесових структурах: 4 657 грн, 173 592 грн, 14 135 грн, 1 522 грн. На рахунках у банку Юрій Луценко має 6 472 дол., 469 євро та 12 514 грн, також має 150 000 грн готівки.

Дружина Луценка має на рахунках 1 800 000 грн, 14 022 грн, 1 456 дол., 364 євро. Ірина Луценко має 450 000 грн, 50 000 євро та 280 000 доларів готівки. Син Олександр має на рахунках 128 899 грн, 297 200 грн, 1028 євро та 100 доларів. Він також має 1 350 000 грн готівки та 30 815 грн готівкових коштів у банку.

Анатолій Матіос, заступник Генпрокурора – головний військовий прокурор Дачна і земельна ділянки в Києві та частина квартири. Дружина є бенефіціаром ряду компаній, володіє земельною ділянкою площею 138480 кв. м у Макарівському районі Київської області, в її власності — квар-

тира в Херсоні — 82,5 кв. м, офіс на 115,2 кв. м, квартира в Києві — 131 кв. м, земельна ділянка — 3100 кв. м в Обухівському районі. Доходи дружини Матіоса тільки в дивідендах від компаній «Поліекспо» і «Ампір» перевищили 32 млн грн.

Зарплата Анатолія Матіоса склала 410 тис. 877 грн. У дружини Матіоса на рахунках у різних банках — 840 тис. грн, 135 тис. грн, \$ 250 тис., EUR 10 тис., готівкою — \$ 525 тис., EUR 25 тис. У Матіоса на рахунку в банку — 81 тис. 577 грн.

Назар Холодницький, керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Готівка: 53 тис. доларів, 12 тис. євро і 50 тис. грн. Дві земельні ділянки. На рахунку в банку — 61 293 грн.

Артем Ситник, керівник Національного антикорупційного бюро Готівка: 250 тис. грн, 10 тис. доларів. Зарплата за рік — майже 904 тис. грн. Квартира в Броварах.

Арсен Аваков, міністр внутрішніх справ Велика колекція картин, годинників, старовинних книг, колекційні вина, зброя XIX – XX ст., колекція мідних, бронзових, срібних і золотих монет XVI – XXI століть території України, а також Римської імперії від II ст. до н.е. Готівка: 265 тис. грн, 178 тис. доларів, 118 тис. євро, 2100 британських фунтів. Дружина має готівкою 1,3 млн грн, 275 тис. доларів та 30 тис. євро. Активи в коштовних металах на 200 тис. грн. Аваков належить 100% капіталу ТОВ Avitalia s.r.l., зареєстрованого в Італії. Дружина є кінцевим бенефіціаром 12 бізнесових компаній. Аваков задекларував 1 млн 678 414 грн сукупного доходу.

Хатія Деканоїдзе, голова Національної поліції У Києві орендує квартиру. Зарплата: 88 760 гривень у Нацполіції України і 3 млн 431 846 грн на роботі за сумісництвом в американській компанії. На рахунку в Приватбанку — 33 231 грн, два рахунки в Грузії — на 108 і 55 936 лари. Три квартири в Грузії, куплені в кредит.

Депутати Верховної Ради від Чернігівщини

Сергій Березенко, Чернігівський округ № 206 Доходи у Верховній Раді й перед цим у Держуправлінні справами — 91 тис. грн. Дружина орендує 2 будинки під Києвом на 573,8 та 266,8 кв. м. На банківських рахунках у подружжя — \$88 тис. і 19 тис. грн, готівкою — 35 тис. доларів, 15 тис. євро і майже 2,2 млн грн. Два автомобілі — Porsche і Mercedes. Основний дохід — підприємницька діяльність дружини, 4,9 млн грн.

Валерій Дубіль, за списком партії «Батьківщина» Дачний будинок у Київській області — 344 кв. метри. Він придбав його 2007 року за 5,2 мільйона гривень (тодішній курс — понад мільйон доларів) та землю там само за 700 тис. грн. Квартира в Києві — 147 «квадратів». В оренді — 1900 м2 землі у Дідівцях Прилуцького району. Там син має будинок — 531 «квадрат» і чотири земельні ділянки площею понад 11 гектарів. Дружина має ряд нежитлових приміщень у Києві та квартири в Чернігові — 78 кв. метрів, будинок у Дідівцях і два з половиною гектари землі. У родини — дві іномарки. Дубіль та його дружина є кінцевими бенефіціарами трьох товариств з обмеженою відповідальністю. За рік Дубіль задекларував 39 тисяч гривень зарплати у Верховній Раді і стільки ж узяв компенсації за виконання повноважень.

Дружина: понад 4,6 млн грн на відчуженні рухомого майна, на роботі в ТОВ «Європа» — 6500 грн. Ще понад 260 тис. грн — дохід від підприємницької діяльності. Готівка — лише у дружини: 295 тис. євро, 210 тис. доларів, 160 тис. грн.

Олександр Кодола, Ніжинський округ № 209 Дві квартири в Чернігові — 38,90 та 58,90 кв. м, земельна ді-

лянка в селі Старий Білоус — 17 соток, житловий будинок на цій же ділянці — 43,10 кв. м та ще один недобудований будинок. Чернігівська квартира у власності дружини — 73,20 кв. м. У родини три іномарки.

Як депутат заробив 80 тис. грн. Дружина як приватний підприємець заробила 1 млн 400 тис. грн.

На рахунку в банках у подружжя — 150 тис. грн., 45 тис. доларів у готівці.

Валерій Давиденко, Козелецький округ № 208

Квартира на 44 «квадрати» в Бахмаці, офіс у Києві на 50 «квадратів». У матері: квартира площею 75 м² у Києві, будинок у Носівці на 107 «квадратів», три земельні ділянки в Носівці, загальна площа — 41 тисяча м2. На громадянську дружину депутата оформлено земельні ділянки на Київщині: 2700 «квадратів» у Козині, 10 гектарів у Старих Безрадичах. Вона 2014 року придбала паркінг і дві квартири в Києві — на 88 і 155 квадратних метрів, а 2013 року — квартиру в Носівці на 61 м².

Колекція елітних годинників. Три іномарки записані на матір і громадянську дружину. На матір перепи-саний весь бізнес депутата. Вона — кінцевий бенефіціар 12 компаній агроімперії Давиденка. Депутат отримав майже 4,3 млн грн від відчуження рухомого майна та цінних паперів. Давиденко має готівкою 4,2 млн грн та 1,9 млн доларів.

На банківському рахунку — 75 тис. грн. Мати Давиденка має 560 тис. доларів готівкою, позичила майже 900 тис. грн ТОВ «Реґіон-2007».

Анна Романова, депутат за списком «Самопоміч»

29,5 тис. доларів, 2000 євро. Третина квартири в Чернігові. Авто Hyundai. У Верховній Раді: 80 тис. грн зарплати, 160 тис. грн компенсації за житло, 80 тис. грн на витрати на депутатську діяльність. 4 тис. грн отримала за викладацьку роботу в ЧНТУ, де є доцентом.

Суди наші й судді...

Суддя Конституційного Суду: 13 ділянок, торгово-розважальний комплекс, готель, дача біля Буковеля

Суддя Конституційного Суду Віктор Кривенко має 7 земельних ділянок, більшість з яких — у Київській області, його дружина — 6 ділянок. Про це йдеться в електронній декларації Кривенка.

У подружжя є житловий будинок, дві квартири, три гаражі, торгово-розважальний комплекс і міні-готель. Крім того, Кривенко має недобудований будинок у Київській області. У родини — 4 іномарки. Торік Кривенко заробив у суді 360 475 гривень, а його дружина отримала від заняття бізнесом 578 800 гривень. Кривенко тримає на рахунку 411 євро. Його дружина комусь позичила 3 млн гривень.

Екс-голова Вищого госпсуду виїхав за кордон на лікування

Підозрюваний у незаконному розподілі справ колишній голова Вищого господарського суду Віктор Татьков виїхав за кордон на лікування. Про це повідомили в Генеральній прокуратурі. Питання про обрання Татькову запобіжного заходу буде вирішено після повернення його до України або ж після отримання органом досудового розслідування даних про умисне переховування від слідства й суду.

У своїй електронній декларації Татьков задекларував будинок площею 54,10 кв. м і земельну ділянку під Донецьком. Також він зазначив оренду квартир і будинку в Києві. При зарплаті 294,4 тисячі гривень за рік Татьков тримає готівкою 150 тисяч євро, 80 тисяч доларів і 300 тисяч гривень. На рахунках у банку — 2852 олари.

Суддя, що під слідством, задекларував мільйони готівки

Суддя Вищого господарського суду Артур Ємельянов, якого підозрюють у «ручному правосудді», задекларував готівкою 2 млн 740 тис. грн, 180 тис. доларів і 70 тис. євро. Він позичив у колишньої дружини 3 млн грн. Зарплата за рік — 226 181 грн.

Ємельянов орендує житловий будинок 73,1 м² під Києвом. Також задекларував квартиру 84,5 м², яку дружина купила за 1 889 584 грн і на яку він має «інше право користування».

Суддя Вищого госпсуду, виходець із Донецька Ємельянов за часів Януковича був у керівництві цього органу. Потім був понижений до звичайного судді. За 2013 рік Ємельянов задекларував 238 тис. грн зарплати, 2 будинки, один із них — на 725 квадратних метрів, вісім квартир і багато іншої нерухомості.

18 жовтня 2016 року Генпрокуратура повідомила про підозру колишнім голові та заступнику Вищого господарського суду, а нині суддям цього суду Віктору Татькову та Артуру Ємельянову. «Слідство має докази, що ці особи в 2011 – 2014 роках фактично підпорядкували собі систему прийняття судових рішень. Досліджується близько 7000 випадків незаконного втручання в автоматизовану систему розподілу справ і заяв, втручання в діяльність суддів з метою винесення ними потрібних зловмисникам неправосудних рішень у господарчих судах усіх інстанцій», — зазначили в ГПУ.

Паркани фортець

Днями доля закинула мене в Кончу-Заспу, в районі села Козин під Києвом. Знаєте, що мене вразило найбільше в цьому блатному царстві? Ні, не палаци і не вілли по 1000000\$, хоча і вони також. Мене привели в ступор ПАРКАНИ, якими всі ці вілли огорожені.

Майже кожен будинок огорожений парканом заввишки 2, 3, 4, а то й 6 метрів на будь-який смак: ковані, з цегли, бетонні, зі сталевих плит, у вигляді китайської стіни, оздоблені мармуром, міддю, золотом. На деякі витрачено матеріалів, яких вистачило б ще на один будинок. І чим дорожча вілла, тим вищий і товстіший паркан. Деякі екземпляри взагалі курйозні: це коли будиночок бідніший і менший, ніж паркан.

Звідки така жадаба до фортифікаційних споруд? Що вони

за ними ховають? Своєю ніцистю? Це неймовірно сумне видовище. Це психіатрія. Наявність якоїсь новітньої української хвороби. Називається вона — добровільна ізоляція, а іншими словами — банальне жлобство! Якщо ви, ті, хто за тими парканами живе, так не любите людей довкола, тоді по вулиці ходіть із якимись щитами чи в скафандрах, а раптом хтось накинеться на вас чи плюне!

Знаєте, що я нам усім раджу: кожного кандидата в депутати чи в президенти перевіряти на наявність такого паркану. Балотуєшся — показуй фото обійстя. Людина чесна й дружелюбна не буде відгороджувати себе від тих, з ким збирається будувати родинні стосунки. Ховати все, самому ховатися за високим парканом і водночас прозоро й відкрито керувати країною — речі несумісні, до Фрейда не ходи.

Іван ЛЕНЬО
(«Хороші новини»)

Америка обрала Трампа й ізоляціонізм

1 Така система обрання Конгресу, а як похідне від цього — і президента, існує в США від початку держави, яку спершу й утворили 13 незалежних штатів. Відтоді в цій могутній державі поєднується національна монолітність і велика самостійність штатів, де своя законодавча й виконавча влада, суди, закони (звісно, на додачу до загальнодержавних).

Тепер про кандидатів. Дональд Джон Трамп народився в місті Куїнс, штат Нью-Йорк. Насамперед бізнесмен, а потім уже політик. Мільярдер Трамп — будівельний магнат. Але також власник великої компанії з готельного та ігрового бізнесу й медіа-магнат. Та й взагалі колоритна постать. Два останні десятиліття був власником конкурсу краси «Міс США», понад 10 сезонів був продюсером і ведучим реаліті-шоу на телеканалі, навіть знявся як актор у ряді фільмів і серіалів, де здебільшого грав самого себе.

Хілларі Клінтон 26 жовтня виповнилося 69 років. Народилася в Чикаго. Дружина 42-ого президента Білла Клінтона. Була сенатором від штату Нью-Йорк у 2001 – 2009 роках. А після свого першого обрання Обама запропонував їй посаду державного секретаря США, одну з головних у системі влади держави, і Клінтон обіймала її з 2009 по 2013 роки.

То чому ж Трамп, а не Клінтон? Америка так і не зважилася вперше

обрати президентом жінку. Трамп багатьох насторожував своєю нестандартністю (все ж не політик), епатажними заявами. Проте, можливо, саме оця ексцентричність була йому на користь: американці — народ життєрадісний, люблять гумор, буфонаду, ексцентрики.

Хоча, звичайно, основне не в цьому. І не в тому, що Трамп щедро роздавав обіцянки всім підряд. А Хілларі Клінтон нічим не допомогли опитування громадської думки, більшість з яких віддавали перевагу саме Хілларі. Їй симпатизували в більшості й засоби інформації. Напрошується висновок: американці не дуже ловляться на таке зомбування, яке в нас часто вирішує долю виборів, а мають свою голову на плечах.

Більшість аналітиків пояснюють перемогу Трампа іншим. Перемога Клінтон означала б продовження політики демократів, президента Обами. Американці захотіли перемін, акценту на внутрішню політику. А точніше — терези вкотре хитнулися в бік ізоляціонізму. Так було на початку держави, потім століття пізніше. Запанували ось які настрої: США треба менше займатися міжнародними справами, особливо на колективному рівні — в різних блоках, об'єднаннях. Звичайно, США й далі залишаться ключовим гравцем у світі, уважно стежитимуть за всім, що коїться на планеті, щоб хтось десь не зачепив американських державних інтересів. Але виборці вважають, що треба зменшити активність США в НАТО, загалом у Європі, на Близькому Сході.

Урешті, це світова тенденція — ізоляціонізм. Найбільш яскравий прояв цього — «Brexit» («Британія — на вихід»), літній референдум за вихід із Європейського Союзу Великобританії, однієї із засновниць і найбільших країн ЄС. У такому самому руслі й референдум у Нідерландах, де більшість проголосувала проти асоціації України з ЄС.

Вибори в США і Україна. Що означає їх результат для нас? Наші засоби інформації вкотре показали свою упередженість, коли всі останні місяці примітивно прогнозували перемогу Клінтон, мимоволі змушуючи «вболівати» саме за неї. Так само спрощено підносили Трампа й торчили, що його перемога — мало не кінець світу.

По-перше, нічого не станеться в самій Америці. Мудро прокоментував поразку своєї партії чинний президент Барак Обама, котрий зазначив, що США часто «йшли зигзагами». Досить згадати, як періодично змінювалися правлячі партії в Білому домі. Але при всіх «зигзагах» незмінно домінували патріотизм, єдність нації. Переживши величезний трагічний «зигзаг» у формі Громадянської війни, народ США ось уже півтора століття демонструє саме такий патріотизм.

По-друге, в США величезна роль

парламенту — Конгресу. Одночасно, в один день із президентом, країна переобрала Палату представників і третину Сенату (кожні два роки ця палата оновлюється на третину). Республіканська партія Трампа збільшила нинішню перевагу в Палаті, плюс отримала перевагу в Сенаті, хоч і мінімальну. Але це не означає легкого життя для адміністрації Трампа: він не має якогось величезного авторитету в партії, а політичні партії в США, на відміну від нас, уміють тримати в рамках своїх політиків.

Головне для України ось у чому. Нові реалії в США і світі змушують і нас долучитися до ізоляціонізму, в добром сенсі — покладатися більше на власні сили, в усіх аспектах, у тому числі й економічному, ніж постійно шукати десь підпори. І зміцнювати свою державу.

Останній момент дуже важливий, особливо для країни, де триває війна. І тут необхідні зваженість, розумний баланс. Ні в якому разі не можна замовчувати невдалих дій влади, особливо щодо рівня життя народу, соціальних проблем, мовчати про корупцію у владі. У США таке замовчування просто немислиме. І це зовсім не послаблює державу, а навпаки. Але водночас не можна підігравати ворогам України і спекулювати на наших проблемах з метою не стільки розв'язати їх, як потрапити у владні крісла. Шукаймо цей баланс.

Петро АНТОНЕНКО

Бліц-інформ

У державному «Ощадбанку» на рахунках Януковича і Азарова — понад мільярд доларів. Таким темпом їх конфіскують за 30 тисяч років

Про гроші колишнього президента і прем'єра в українському державному банку розповів голова правління банку Андрій Пишний: «Більше 1,150 млрд доларів. Я не можу деякі речі коментувати в силу банківської таємниці».

У квітні суд визнав законним арешт 2,3 мільйона гривень на рахунках Азарова в «Ощадбанку». Арешт був накладений 24 лютого цього року (якраз у другу річницю перемоги Майдану!) за клопотанням слідчого Генпрокуратури в рамках розслідування кримінального провадження за фактом змови Януковича, Азарова, тодішніх міністра фінансів Юрія Колобова, голови правління «Укртелекому» Георгія Дзекона і директора ТОВ «ЕСУ» Іллі Солодовського.

Неважко підрахувати, що 1,150 мільярд доларів — це 30 мільярдів гривень. І це майже в 15 тисяч разів більше, ніж за два роки після Майдану арештували в цьому державному банку коштів колишніх лідерів злочинного режиму. Виходить, таким темпом награвані в народі кошти йому повернуть... за 30 тисяч років.

Уряд підняв ціни на алкоголь. Знову потрібні «п'яні» гроші?

Кабінет Міністрів 9 листопада підвищив мінімальні ціни на алкоголь. Мінімальна ціна за пляшку горілки підвищиться до 69,78 грн.

У пояснювальній записці до постанови йдеться, що станом на січень 2016 року ціна на спирт становила в середньому 240 гривень за декалітр, а від квітня поточного року ціна підвищилася до 285 гривень. Зросло й інші складові ціни. Тому ціни на горілку й лікеро-горілчані вироби збільшили на 24%, коньяк (бренді) — на 24,9 – 30,7%, вино — на 22 – 55,7%. А от на віскі, ром і джин, а це закордонні товари, уряд пропонує знизити ціну на 37,5%.

Декалітр — це 10 літрів. Отже, навіть після подорожчання літр спирту коштує 28 гривень 50 копійок, а півлітра — трохи більше ніж 14 гривень. Тобто з пляшки спирту вийде понад 2 пляшки горілки. Чому з 7 гривень за спирт виходить 70 гривень за горілку — це вже давно відома арифметика. Коли економіка «буксує», влада латає фінансові дірки за допомогою алкоголю та ще куріння. Ціни на них зростають постійно, але це абсолютно не зменшує розмірів алкоголізму і куріння, за якими Україна й далі займає одне з перших місць у Європі.

А де ж монашеська келія? Настоятель Лаври продає свій особняк за 1,3 млн доларів

На сайті нерухомості виставлено оголошення про продаж за 34 млн гривень маєтку настоятеля Києво-Печерської лаври, монастиря Московського патріархату, митрополита Павла.

Маєток під Києвом. Ціна на сайті — 34 190 000 грн, або 1 300 000 доларів. Згідно з оголошенням, маєток має «розкішний дизайнерський ремонт у класичному стилі з використанням дорогих матеріалів», зокрема тут мармурова підлога з підігрівом з Італії, німецький паркет, італійські та англійські меблі, побутова техніка SMEG. Крім того, вказані також гостьовий будинок на 170 м², будинок для охорони, красивий ландшафтний дизайн на ділянці з багатьма екзотичними деревами.

Події коментує редактор газети

Президент Росії Путін відкрив у Москві пам'ятник Великому князю Київському Володимирі

«Це велика, значима подія для Москви, і для всієї нашої країни, і для всіх наших співвітчизників. Новий пам'ятник — шана нашому видатному предку. Особливо шанованому святому, державному діячеві та воїну, духовному засновнику держави Російської», — сказав Путін.

За його словами, символічно, що відкриття пам'ятника відбувається в День народної єдності Росії, 4 листопада.

Патріарх Московський Кирил освятив пам'ятник і заявив на церемонії: «Пам'ятник князю Володимирі — це символ єдності всіх народів, батьком яких він є. А це народи історичної Русі, які нині проживають у межах багатьох держав. Пам'ятник батькові може бути скрізь, де живуть його діти, в цьому немає ніякого протиріччя, але погано, якщо діти забувають, що в них один батько».

Монумент розташований на Боровицькому пагорбі.

Останніми роками Путін неодноразово робив заяви, згідно з якими прямим спадкоємцем Київської Русі є, на його думку, в першу чергу нинішня Росія, а не Україна. Деякий час тому в російськомовній Вікіпедії стаття «Київська Русь» була перейменована на «Давньоруська держава», а її столицею на першому місці вказано Новгород, а вже потім Київ.

З таким ухилом також були переписані нові підручники історії Росії.

Коментар

Володимир Великий (близько 958 – 1015), син Святослава Хороброго, онук Ігоря і правнук Рюрика, є творцем величезної держави — Київської Русі. Саме за його князювання постала ця держава, що охоплювала й Новгород. Це був центр Новгородської республіки, яка також увійшла до складу Київської Русі, але те місто жодним чином не було столицею держави, як тепер торочать у Кремлі.

Володимир Великий, крім того, є і хрестителем Русі, запровадив у державі християнську релігію, яка асимілювала і увібрала в себе тогочасні дохристиянські вірування слов'ян. Дата хрещення, його початку, — 988 рік. І це за 159 років до заснування Москви. Як відомо, Москву заснував 1147 року Юрій Долгорукий. Правильніше буде сказати — загарбав уже існуюче в далеких східних лісах село Кучки і назвав його Москов. Це деталь, але промовиста. Пам'ятник Долгорукому красується в самому центрі Москви як засновнику міста.

Але Юрій Долгорукий — це праправнук Володимира Великого, онук його онука Всеволода. Пряма генеалогія тут така: Володимир — Ярослав Мудрий — Всеволод Ярославич — Володимир Мономах — Юрій Долгорукий. Ве-

ликий князь Київський, славний Володимир Мономах відправив одного зі своїх синів княжити у глухі ліси, на нові завойовані землі, по суті — в колонію Києва.

Юрій Долгорукий і не мріяв ні про які свої держави. Просто через півтора століття після Володимира Великого і через півстоліття після Мономаха, могутніх володарів, Київська Русь, на жаль, вступила в епоху розколив, що й призвело через століття до її загибелі. Практично «відколосся» від Києва і Суздальське князівство, де княжив Долгорукий і де Москва була маленьким селом. Але при тому Долгорукий пам'ятав про свій юридичний статус колонії. Не марно ж так затято змагався за київський престол і на якийсь час посів його, повернувшись до столиці свого батька, дідів-прадідів. До речі, владу цю узурпував, правив «із боєм», із перервами, аж тричі, проте не подовг. Востаннє — два роки, по 1157 рік, коли волелюбні князи вбили узурпатора. Хоча й поховали по-християнськи — засновник Москви похований у Києві.

Як можна після цього називати його прапрадіда Володимира засновником сучасної Російської держави — нехай це буде на совісті кремлівських ідеологів. За цією логікою, і ще з більшими підставами, засновником Московії можна вважати Чингіз-хана, адже Московське князівство постало з одного з улусів Монгольської імперії.

І щодо Дня народної єдності. Це державне свято — 4 листопада — було встановлене в Росії 2004 року. Прив'язане до подій майже 400-річної давнини. З листопада 1612 року народне ополчення під проводом Мініна і Пожарського остаточно звільнило від поляків Москву. Так начебто завершилася Смута, коли країну понад 10 років трясла переворот, міжусобиці, громадянська війна, поява «лжецарів», коли на російському престолі сидів навіть польський король Владислав.

За кілька місяців по тому, в лютому 1613 року, Земський собор у Москві обрав новим царем Михайла Романова, засновника нової династії. Але всі наступні 300 років цієї династії не дають жодних підстав говорити про якусь «народну єдність» строкатої імперії. Навпаки: нові заворушення, повстання, війни, перевороты, царевбивства.

І ось нині, помпезно святкуючи «Дні народної єдності» — у форматі хресних ходів, галасливих шовіністичних мітингів, російська влада робить хорошу міну при поганій грі, торочачи про якусь «єдність» склепаної насиллям імперії. До того ж, мародерствуючи на чужій історії.

Бліц-інформ

У провінціях Канади
запровадили офіційне свято
українців

У канадській провінції Альберта проголосили український рік і запровадили офіційне свято українців 7 вересня. Про це повідомив посол України в Канаді Андрій Шевченко. «Українці зробили колосальний внесок у провінцію Альберта — спочатку в сільському господарстві, в лісівництві, на залізницях і в шахтах, а згодом — в уряді, громадянському суспільстві, промисловості, економічному розвитку і добробуті», — процитував постанову парламенту провінції Шевченко.

Посол Андрій Шевченко із представниками української діаспори.

Він нагадав, що за всім цим — історія українських поселенців, які цього року святкують 125 років імміграції. Це вже третя провінція Канади (після Саскатчевану та Манітоби), яка у 2016-ому проголосила український рік.

Український інститут «Просвіта»
відзначив сторіччя

Культурно-освітнє товариство під назвою «Канадсько-український інститут «Просвіта» постало у Вінніпезі заходами греко-католицьких парафій. 1921 року товариство закупило землю, на якій був зведений будинок. У ньому містилися редакція часопису «Канадський українець», бурса ім. Андрея Шептицького, товариство «Бандурист» та інші.

Українці Канади заснували
стипендію для студентських обмінів

Канадсько-український міжнародний фонд підтримки (Canada-Ukraine International Assistance Fund) започаткував стипендію для студентів українських і канадських вишів та молодих підприємців, які зареєструвалися на програми обміну відповідно в Канаді й Україні.

Фонд був заснований кількома українсько-канадськими волонтерами, щоб допомогти Україні, починаючи від осені 2013 року. Один із проектів Фонду — підтримка протезування в Україні. Також українці зібрили 400000 гривень для освітніх проектів школярів.

В Австралії — ювілей «Пласту»

У Мельбурні святкували 50-ту річницю 43-ого українського пластового куреня «Карпатські орли».

«Важко переоцінити внесок пластунського руху у справу розбудови української громади Австралії, виховання молодого покоління австралійських українців у дусі патріотизму», — наголосив у вітальному слові посол України в Австралії Микола Кулінич. Участь у святкуванні також узяли голова Союзу українських організацій Австралії Стефан Романів, гості з України.

Програма святкування, яке відбулося при Катедрі Святих Петра і Павла, охоплювала представлення нових членів куреня та обговорення подальшого залучення Пласту на підтримку України. Концертна програма урочистостей складалася з виступу відомого українського скрипаля, викладача Мельбурнської консерваторії Маркіяна Мельниченка, танцювального колективу «Легенда» та співачки Олександри Листопад.

Курень «Карпатські орли» постав з юнацького пластунського гуртка «Орли», заснованого в першій половині 1950-их років.

Сьогодні члени Пласту активно працюють в українському шкільництві, церковних громадах, банківських кооперативах. Найактивніші пластунські організації Австралії діють у Мельбурні, Сідней, Брізбені, Аделаїді, Канберрі та Джіллонгу.

Український народний театр
у Фінляндії отримує офіційний статус

Товариство українців у Фінляндії разом із акторами заснувало нову незалежну організацію — «Український театр у Фінляндії». Це виводить театр на професійний рівень.

Український народний театр Фінляндії з аматорським акторським складом був заснований у листопаді 2014 року місцевим Товариством українців. Його засновником став Ігор Фрей (Бондаренко), фінський актор театру і кіно українського походження, диктор, телеведучий, театральний педагог, лауреат премії «Золотий голос Скандинавії». З виставами «Щоденники Майдану», «На бережку самоти», «За двома зайцями» театр виступав у Фінляндії, їздив на успішні гастролі до Стокгольма, Таллінна.

Осінній сезон у Флориді

Громадський комітет об'єднаних українських організацій у південно-західній Флориді на своїх сходах обговорив план праці.

У листопаді Український релігійний та культурний осередок ім. св. Андрія (Осередок) і Товариство української мови ім. Шевченка (ТУМ) улаштовують літературний вечір Івана Франка з нагоди його 160-річчя. Крім читання творів Франка, будуть виставлені його книжки.

Українські Американські ветерани, пост 50 під командою полковника Романа Рондяка поминали своїх загиблих побратимів у День ветеранів (Veteran's Day) 11 листопада. 20 листопада будемо згадувати жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. соборною панахидою.

Грудень буде заповнений святочними сходами. Ветерани братимуть участь 1 грудня в Між-

Члени Громадського комітету: 1 ряд — Галя Лісничка, Віра Боднарук, Рома Гуран, Леся Попель, Клара Шпічка; 2 ряд — Лідія Білоус, Анна Марія Сусла, Роман Рондяк, Оксана Лев, Дарія Томашоска. Фото Віктора Лісничого.

народному коаліційному вечорі на військовій базі, де перебувають три офіцери з України. А Союз українців Америки покаже українські різдвяні прикраси й розповість про українські звичаї в бібліотеці North Port.

Український американський клуб улаштує зустріч для членів, їхніх родин і приятелів. Парафія храму Входу Пресвятої Богородиці планує дводенний базар після свого храмового свята 4 грудня. Осередок ім. св. Андрія відбуде 11 грудня празник св. Андрія традиційним обідом і короткою програмою.

А під час Різдва Христового буде організовано колядування. У цей час до Флориди приїжджає багато гостей, щоб у теплому кліматі гарно святкувати з друзями. Гостям раді!

Віра БОДНАРУК,
професор, голова ТУМ

Рабська натура українця

Недавно професор Олег Воловина (University of North Carolina-Chapel Hill) мав доповідь у Торонтському університеті і представив «нове число» жертв Голодомору в Україні 1932 – 1933 рр. — 3,9 мільйона.

Люди добрі, як ми хочемо, щоб нас світ трактував серйозно? Оскільки вирішено, що в Голодоморі 1932 – 1933 років згинуло 10 мільйонів, то це має бути «альфа і омега», а не щороку змінювати цифри жертв, які подають нам різні «вчені»: від 3 до 7 мільйонів, базуючись на якихось своїх усіяких «досвідах».

Жиди раз вирішили, що в Голодоморі згинуло їх 6 мільйонів, і ніхто не відважиться квестіонувати це число! Вони твердять цілому світові, що Голодомор — найбільша трагедія, де знищено найбільше жертв за цілу історію людства: 6 мільйонів — і на цім крапка!

Так само щодо вживання української мови. Більшість населення в східних областях України дали «щобечу» російською мовою — мовою нашого найбільшого ворога, який знищив мільйони українців!

Недарма Путін і Ко трактують нас далі як «охлів».

Рабська натура також проявляється на церковному полі. Для українців-греко-католиків двома найвизначнішими постатями в минулому столітті були митрополит Андрей Шептицький та патріарх Йосиф Сліпий. Питання: чому Ватикан до сьогодні не хоче визнати їх святими? Тому, що у випадку митрополита Шептицького Польща блокує цей процес, а у випадку патріарха Сліпого — Москва. Для Польщі митрополит Шептицький був зрадником (хоча предки його — українці, які опісля спольщилися). Навіть жиди визнають митрополита Шептицького праведником світу, а Ватикан далі радить нам молитися (і, очевидно, далі посилати гроші на процес «беатифікації»). Для Москви архієпископ Сліпий був «неканонічним», і коли йому запропонували пост у московській церкві, він відмовився. За це йому Москва «подарувала» 18 років Сибіру. Коли митрополит Сліпий нарешті вийшов на волю, в перші роки йому заборонили виїздити

поза мури Ватикану. Опісля, коли він проголосив себе патріархом, Папа Іван Павло не визнав цього, бо казав, що, поки нема Української держави, не можна мати патріарха. Сьогодні Україна вже 25 років незалежна, а Ватикан не думає визнати патріарха Української греко-католицької церкви.

Подібна «суматоха» діється в Українській православної церкви. Українські православні церкви, замість об'єднатися в єдину церкву під проводом Київського Патріарха, поборюють себе і воліють бути скоріше під чужинцем, ніж під своїм зверником. А патріарх Кирило (разом із Путіним) потирають руки. Ще дуже багато «охлів» в Україні ходять до православних церков Московсько-го патріархату.

Недавно польський сейм набрав «шуму» щодо Волинської трагедії, де нібито українці мордували польське населення. По-перше, українці ніколи не мордували поляків на польській етнічній території; по-друге, українці боролися себе перед польськи-

ми шовіністами на українській етнічній території. Ніхто в цій справі з України не заперечував, лише були «виправдування» деяких чиновників.

Урешті ще один приклад українського раба. Недавно до Києва приїздив президент Ізраїлю, щоб вшанувати жертв трагедії в Бабиному Ярі. Україна його гарно прийняла, з почестями, а опісля із «вдячності» у Верховній Раді він мав відвагу оскаржити українців із ОУН, що вони помагали нацистам мордувати жидів. Ніхто із присутніх урядовців у Верховній Раді не встав і не мав відваги запропостувати й також довести, що в Бабиному Ярі, крім жидів, були також замордовані члени ОУН (Олена Теліга й інші).

Чи можна собі уявити, щоб такі речі трапилися у кнестеті?

Сприймається так, нібито українець «від природи» завжди приречений бути «смирним рабом»!

Доктор Богдан БОДНАРУК,
США

Пам'яті
Олександра Дека

З листопада на 90-ому році життя помер відомий український письменник, голова Спілки українських письменників в Ізраїлі, видавець Олександр Аврамович Дека.

Прозаїк, літературознавець, публіцист, перекладач, громадський діяч, видавець, учасник Другої світової війни народився 23 грудня 1926 року в місті Яготині Київської області. Після закінчення школи працював у колгоспі. У 1950 році закінчив факультет історії Чернігівського учительського інституту, а 1952 року — екстерном — Львівський фінансово-кредитний технікум. Працював у Львові. Згодом переїхав до Чернігова. Від 1968 року цілком присвятив себе письменницькій роботі.

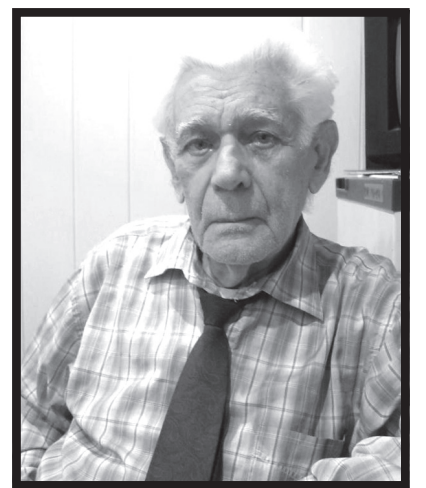
Чернігівський обком Компартії наприкінці 1960-их — на початку 1970-их років сфальсифікував матеріали для суду над письменником за звинуваченням в антирадянській агітації і пропаганді. Врятували його від табо-

рив Олесь Гончар та Юрій Збанацький, котрі порадили Олександрові терміново переїхати до Києва. На кілька років Дека був викреслений з літератури, письменника не друкували.

Повернувся Дека в літературу 1977 року перекладами з німецької мови. Від 2004 року мешкав в Ізраїлі, де створив і очолив Спілку українських письменників цієї країни, заснував український літературний журнал «Соборність» і став його редактором.

Автор багатьох видань, зокрема «Майстри чарівних звуків» (публіцистика), книги прози — «Поліська прелюдія», «Мамо, вибачте мені», «Сніг на червоних маках», «Солов'ї співають на світанні», «Кедейшім. Повесть-хроніка Шепетівського гетто», книг перекладів.

Один із засновників Товариства «Чернігівське земляцтво в Києві», автор виданого Товариством «Шевченківського календаря», автор, упорядник і редактор тритомного видання «Календар Чернігівського земляцтва»

(1997 р.), «Історичний календар Чернігівщини» (1997 р.). «Календар Чернігівщини» (1998 р.).

Лауреат ряду премій: Чернігівської премії ім. Михайла Коцюбинського, ім. Марка Вовчка, ім. Валер'яна Підмогильного.

Багато років присвятив дослідженню творчої спадщини Тараса Шевченка, Віктора Забіли, Леоніда Глібова, Марка Вовчка.

Постійно публікувався в сучасній українській періодиці.

Археологічні знахідки, які змушують переглянути історію

Кожен рік приносить людству нові відкриття, в тому числі археологічні. Наукові дослідження 2016 року дозволили переписати деякі сторінки історії.

Давньокитайське пиво

Стародавні китайці насолоджувалися напоєм із ферментованого рису ще тисячі років тому. А у 2016 році вчені дізналися, що китайці були також любителями пива. Археологи в провінції Шеньсі виявили обладнання для виробництва пива, що датується 3400 – 2900 роками до н.е.

Також у посудинах були знайдені залишки інгредієнтів стародавнього пива: вінічне просо, насіння ллії, зерно під назвою «сльози Іова» та ячмінь. Присутність ячменю була особливо дивною, оскільки вважалося, що ця культура почала вирощувати в Китаї на 1000 років пізніше.

Неземний кинджал Тутанхамона

У середині 2016 року вчені змогли розгадати таємницю, яка спантеличувала археологів відтоді, як Говард Картер знайшов гробницю Тутанхамона 1922 року. Серед багатьох предметів, похованих із молодим фараоном, був кинджал із заліза, дуже

незвичайний з двох причин. По-перше, в Єгипті виробили із заліза 3300 років тому були неймовірно рідкісними. По-друге, кинджал узагалі не заіржавів.

Дослідження на флуоресцентному спектрометрі показало, що метал, використаний для виготовлення цього кинджала, мав неземне походження. У ньому було знайдено високий вміст кобальту і нікелю, що дуже схоже на склад метеоритів, витягнутих із Червоного моря. У 2013 році був перевірений ще один залізний артефакт зі Стародавнього Єгипту, і в ньому також знайшли метеоритне залізо.

Грецька бюрократія

Під час розкопок стародавнього міста Теос на території сучасної Туреччини знайшли сотні табличок. На одній із них напроцьод недоторканими збереглися

58 рядків тексту, які являють собою 2200-річний договір оренди. Це доводить, що бюрократія була невід'ємною частиною давньогрецького суспільства, як і сучасного.

Документ описує групу гімназистів, які успадкували ділянку землі (в комплекті з будівлями, вівтарем і рабами), а потім орендували його на аукціоні. В офіційному документі також згадується гарант (батько орендаря) і свідки від адміністрації міста. Власники зберегли привілей користування землею три дні на рік, а також залишили за собою право на щорічні перевірки, аби гарантувати, що орендарі не завдадуть шкоди майну.

Мертві мови

Незважаючи на те, що ніхто не використовував її протягом майже 2000 років, етрусська мова залишається однією з найбільш інтригуючих мертвих мов. Саме вона найбільше вплинула на латину, котра, у свою чергу, вплинула на багато європейських мов, якими розмовляють досі. Сьогодні збереглося дуже мало зразків етрусських текстів. Проте 2016 року археологи під час розкопок храму в Тоскані виявили 1,2-метрову 2500-річну кам'яну стелу, покриту написами етрусків. Вона добре збереглася, оскільки була повторно використана як фундамент для храму. Написи на ній ще не розшифрували, але вчені припускають, що текст релігійний і може виявити нові факти, пов'язані з етрусською релігією.

Звичаї народів світу

У Британії розлучення не дозволено, якщо його вимагають відразу обоє з подружжя, тільки один із подружжя може порушити справу про розлучення.

Чайові в Японії не прийняті, навіть вважаються образливими: японці переконані, що кожен із них зобов'язаний виконувати свою роботу найкращим чином. Такий самий підхід до чайових існує в Австралії, Ісландії.

Для гармонійного розвитку обох півкуль мозку японських школярів навчають писати обома руками.

У Таїланді голова будь-якої людини вважається священною: за повір'ям, саме в голові знаходиться дух людини, який охороняє її життя. Тому погладити людину по голові, наїжачити волосся або просто доторкнутися до голови сприймається як справжня образа. У цій країні не можна сидіти, поклавши ногу на ногу, направивши ступні в бік статуї Будди. Тайці шанують кожне його зображення, тому остерігайтеся підійматися на статуї або спиратися на них для того, щоб сфотографуватися.

У Таїланді Новий рік припадає на найспекотніший час, тому його прихід відзначається дуже своєрідно: люди при зустрічі обливають один одного водою, бажаючи щастя в Новому році.

На бразильському океанському узбережжі в переддень Нового року на піску запалюють тисячі свічок — за місцевою традицією жінки в довгих сукнях заходять у воду і пускають пелюстки квітів в океан.

Панорама

У періодичній таблиці з'явилися чотири нові хімічні елементи

8 листопада до періодичної таблиці хімічних елементів, розробленої свого часу Дмитром Менделєєвим, внесли чотири нові хімічні елементи.

Відповідне повідомлення було розміщене Міжнародним союзом прикладної та теоретичної хімії. 113-ий елемент отримав найменування «ніхоній». 115-ий елемент іменується «москвій» — таким чином хіміки відзначили роботу спеціалістів Об'єднаного інституту ядерних досліджень у місті Дубно (Московський регіон), де проводились експерименти, які призвели до відкриття елемента. 117-ий елемент науковці назвали «теннессін» на честь фахівців дослідницького інституту американського штату Теннессі, де проводяться дослідження надважких хімічних елементів. 118-ий елемент називається «оганессій» — на честь члена Російської академії наук Юрія Оганєсяна, який присвятив життя дослідженню хімічних елементів.

У Каліфорнії діятиме університет без викладачів

Студенти отримуватимуть знання за рахунок самоосвіти. У виші вивчатимуть ІТ-технології. Студенти будуть навчати один одного і працювати в одній комп'ютерній мережі. Також вони робитимуть спільні проекти і перевірятимуть домашні завдання один одного.

Пробна версія такого вишу була відкрита раніше в Парижі, випускники якого отримали роботу в престижних ІТ-корпораціях.

У Швеції відкрили магазин без продавців і охорони

Шведський підприємець Роберт Лайджейсон відкрив у рідному невеликому містечку Вікен магазин без персоналу. Купівля товарів здійснюється за допомогою спеціального мобільного додатку. Магазин працює цілодобово, скористатися ним можуть усі бажаючі. Їм потрібно лише зареєструватися на спеціальному порталі, встановити додаток на свій телефон. Для того, щоб увійти до магазину, слід також скористатися телефоном. Після того, як усі необхідні товари будуть обрані, їх треба просканувати за допомогою камери. Весь список покупок відобразиться в особистому кабінеті покупця, наприкінці поточного місяця банк надішле рахунок на оплату.

Брехня шкодить здоров'ю

Під час досліджень, які проводили вчені провідного клінічного центру в США, було встановлено несподівану закономірність. Виявилось, що особи, котрі говорять неправду, часто потерпають через психічні розлади. Така тенденція стосується представників обох статей.

Цікаві факти про Іспанію

Населення Іспанії — близько 45 мільйонів. Корінними жителями Іспанії були ібери, баски й кельти.

У 206 році до нашої ери країна стала частиною Римської імперії. Пізніше її правителями були вестготи, мусульмани, франки і християни.

У 1600-их роках Іспанія управляла всім Піренейським півостровом, багатьма Карибськими островами, більшою частиною Центральної Америки, Південної Америки, деякими районами Північної Америки. Іспанська імперія також охоплювала Австрію, частини Франції, Німеччини, Італії, Нідерландів.

Португальський дослідник Магеллан першим здійснив навколосвітнє плавання. Фінансову підтримку для цієї подорожі йому надала Іспанія.

Іспанці зробили великий внесок у розвиток літератури. Твір «Дон-Кіхот», що, як вважають, є першим сучасним романом, написав іспанець Мігель Сервантес.

Багато відомих художників були родом з Іспанії, наприклад Пабло Пікассо, Сальвадор Далі.

Сьогодні Іспанія — це конституційна монархія, що поєднує парламент із двома законодавчими палатами і спадкового монарха. Міністрами керує президент уряду, який є головою виконавчої влади, а законодавчу гілку влади утворює Конгрес депутатів.

Валюта Іспанії — євро.

Незважаючи на всілякі світові кризи, економіка Іспанії знаходиться на 9-ому місці. Банківська система визнана однією з найстабільніших у Єврозоні. В Іспанії, як і в багатьох цивілізованих країнах, армія

Збірна Іспанії з футболу — чемпіон світу 2010 року і чемпіон Європи 2008 та 2012 років.

виключно професійна. Військова повинність була скасована ще 2001 року.

У іспанського гімну немає слів.

Іспанський прапор — як символ кориди. Жовтий колір — пісок, а червоний — розлита на ньому кров. Насправді бики не розрізняють кольорів, і червоний колір їх зовсім не нервує, але махання якоюсь ганчіркою перед ними може сильно роздратувати.

Хоча корида є одним із іспанських символів, багато іспанців виступають за скасування цієї кривавої традиції. Приміром, у Каталонії і на Канарських островах корида заборонена.

Мова басків (народу, що населяє північні області Іспанії) не має жодної спорідненої мови у світі.

Іспанія — рекордсмен серед європейських країн за кількістю барів, ресторанів і нічних клубів.

Кількість сонячних днів у цій спекотній країні становить близько 280 на рік!

Нелегальні емігранти, які живуть на території Іспанії більше трьох років, мають можливість отримати іспанську посвідку на проживання.

Іспанець, що шанує себе, майже ніколи не снідає вдома. Снідають тут у найближчих кафе, де на столах дбайливо розкладені ранкові газети.

Знаменитий іспанський співак Хуліо Іглесіас до 20 років був воротарем у клубі «Реал Мадрид». Однак автокатастрофа паралізувала його на два роки. Оскільки рухати Іглесіас міг тільки руками, він протягом цього часу вдосконалював гру на гітарі.

Більшість іспанців мають по два прізвища — матері й батька.

Померти від голоду в Іспанії нерівно: фактично в кожному барі до напоїв тут безкоштовно подають солідну порцію закусок («тапас») на вибір. Популярні тапас — картопля фрі, хамон, міні-сендвічі.

Країна — серед лідерів за кількістю птахів.

Іспанці дуже веселі й доброзичливі. Вони мають багато свят.

У Іспанії — 4 964 кілометри узбережжя. На узбережжі Іспанії — більше 2000 пляжів.

У державі виготовляють близько 44% оливкової олії світу.

Клімат в Іспанії різний. Деякі області

нагадують пустелю, в інших — дощ у зимовий період може падати до 20 днів на місяць.

Крім іспанської мови, тут говорять галісійською, баскською, каталонською мовами.

В Африці є іспанські території. Іспанські міста Сеута і Мелілья розташовані на африканському континенті. До Сеути можна долетіти на поромі через Гібралтар усього за 35 хвилин.

Іспанці люблять усілякі види спорту, найбільше — футбол.

Іспанія — найгорищіша країна Європи. Мадрид — «найвища» столиця Європи.

Іспанія — третя країна у світі за кількістю вироблених вин. Перші два місця — Франція та Італія.

Кожна область Іспанії сильно відрізняється від іншої — кухнею, звичаями, а іноді навіть мовою.

У країні нормальним часом для вечері вважається 9 – 10 година вечора.

Саме іспанці завезли до Європи помідори, картоплю, авокадо, тютюн, какао.

Україна в планах Третього рейху і режиму Путіна. Згадуємо Нюрнберг

У жовтні 2016-ого виповнилося 70 років від дня закінчення Міжнародного трибуналу в німецькому місті Нюрнберзі, який розслідував злочини проти людяності. Нацистські злочинці та їхній режим були покарані. З цієї перспективи цікаво подивитися на політику Росії і персонально її президента Путіна щодо України.

16 жовтня 1946 р. була поставлена остання крапка в роботі Міжнародного військового трибуналу в Нюрнберзі. Чотиридержавна комісія з ув'язнення головних військових злочинців розповсюдила таку заяву: «Вироки до смертної кари, винесені Міжнародним військовим трибуналом 1 жовтня 1946 р. нижчеказаним військовим злочинцям: Йоахиму фон Ріббентропу, Вільгельму Кейтелю, Ернсту Кальтенбруннеру, Альфреду Розенбергу, Гансу Франку, Вільгельму Фріку, Юліусу Штрейхеру, Фріцу Заукелю, Альфреду Йодлу, Артуру Зейсс-Інкварту були приведені у виконання в нашій присутності».

Після страти тіла повішених і труп самовбивці Геринга, який напередодні скоїв самогубство, були сфотографовані, спалені, а наступного дня цей попіл розвіяли з літака за вітром.

Від розвіяного попелу нацистської верхівки нічого не залишилося.

Проте грізною пересторогою для людей залишаються їх божевільні наміри завоювати життєвий простір для Третього рейху за рахунок злодіянь проти інших народів аж до фізичного знищення, жорстокої експлуатації потенційних економічних, людських та культурних можливостей окупованих східних територій, зокрема України.

Особливе місце в планах нацистської верхівки Німеччини займала Україна, яка стала одним із ключових об'єктів щодо забезпечення армії та населення Третього рейху про-

довольством і сировиною.

Гітлер заявляв своїм поплічникам: «Ми з труднощами вириваємо з моря кілька метрів землі, тоді як в Україні безмежно родюча земля, гумус якої подекуди сягає десяти метрів углиб, і ця земля чекає нас».

З цією метою західноукраїнські області були об'єднані в дистрикт «Галіція», який підпорядковувався генерал-губернаторству.

Правобережна, більша частина Лівобережної та південні райони, що підлягали Криму, утворювали рейхскомісаріат «Україна» з цивільною адміністрацією.

Східні райони аж до узбережжя Азовського моря, як і Кримський півострів, перебували під військовим управлінням. Чернівецьку та Ізмаїльські області Гітлер передав Румунії. Королю Румунії було дозволено створити провінцію Трансністрія, до складу якої увійшли Одеська область, південні райони Вінницької та західні райони Миколаївської областей. Закарпаття увійшло до складу Угорщини. Райони Донбасу, Чернігівської, Сумської і Харківської областей були внесені до воєнної зони, яка перебувала під владою німецького військового командування.

Такі дії щодо розчленування українських територій та перетворення їх у життєвий простір для «обраного» німецького народу свідчили: нацистське керівництво було переконане в тому, що «Україна не існує... Це географічне поняття».

Для інтенсифікації пограбування українського чорнозему була створена система грабницьких заготівельних установ. Найбільшим було «Центральне торговельне товариство Сходу», яке здійснювало облік, вилучення й переробку вилученої сільськогосподарської продукції на окупованій території.

У сільській місцевості на базі неліквідованих колгоспів створювалися так звані громадські збори, загальні збори й державні маєтки,

Територія України під час нацистської окупації була розділена на п'ять частин із відмінними формами управління.

основним завданням яких було жорстоко контролювати примусову працю селян, колишніх колгоспників, на сільськогосподарських роботах. За свою працю вони отримували мізерну платню на основі вироблених «трудоднів». Для них ввели багато податків і поборів.

Від початку окупації до звільнення України від німецьких окупантів восени 1944 р. до Рейху відправили 9,2 млн т зерна, 622 тис. т м'яса та мільйони тонн іншої сільськогосподарської продукції, для перевезення якої задіяли 1418 вагонів. 85 відсотків усього постачання Німеччини продуктами з території СРСР надходило з України.

Україна була й об'єктом для отримання необхідної сировини для німецької військової промисловості. 13 жовтня 1941 р. на черговій нараді нацистської верхівки Гітлер розписував принади України: «Де ще існує такий регіон, в якому виплавлялося б залізо вищої якості, ніж українське? Де можна знайти більше нікелю, вугілля, марганцю, молібдену? Україна має такі запаси марганцю, що навіть Америка постачає його звідти».

Мобілізація до лав вермахту породила нестачу робочих рук у Німеччині. 7 листопада 1941 р. Герінг поставив перед окупаційною адміністрацією східних територій завдання залучати до роботи в Рейху зарубіжних робітників. Це поклато початок вилученню трудових ресурсів із України та інших окупованих районів Радянського Союзу.

Добровільно їхати до «сонячної Німеччини», обласнувати там своє життя знаходилося мало людей, незважаючи на пропаганду, розгорнуту окупантами. До того ж почали надходити звістки про жахливі умови проживання, харчування, каторжну працю «Russische Schwein» («російських свиней»), як називали «робітників зі Сходу» німці, й добровольців зовсім не стало.

По всіх містах окупанти почали влаштовувати масові облави. Поліція раптово оточувала кінотеатри, базари, вокзали та інші місця скупчення людей, особливо вилучували молодь, і примусово відправляли до Німеччини.

Загалом за роки окупації з України було вивезено до Рейху 2400 тис. осіб (85 відсотків від загальної кількості — 2 млн 800 тис. осіб з усіх окупованих районів СРСР). Не витримали жахливих умов проживання та праці або загинули під час бомбардувань союзниками німецьких міст не менше 400 тис. оstarбайтерів. Залишилися на Заході близько 150 тис. осіб. На Батьківщину повернулося 1 млн 850 тис. оstarбайтерів. Але тоталітарна радянська держава відправляла їх, як і військовополонених, на перевірку до фільтраційних таборів, улаштованих радянськими контррозвідниками — СМЕРШівцями, або до ГУЛАГівських таборів, де багато з них гинули.

Гітлерівці не приховували своїх планів щодо «очищення» східних територій, зокрема України. Німці мали готуватися до її колонізації, а для цього нацисти активно знелюднювали українську територію. Цією справою займалися айнзатцгрупи. Метою їх було «безжалюсне знищення ідеологічних і расових ворогів».

Завойований життєвий простір на східних територіях мав стати джерелом для загарбання скарбів мистецтв, культурних цінностей та відправлення їх до Німеччини. Вони конфісковувалися і передавалися в розпорядження Гімmlера як імперського уповноваженого зі «зміцнення німецької нації».

Проаналізувавши викладені вище злочини Третього рейху в період Другої світової війни щодо України, можна дійти певних узагальнень і порівнянь, зробивши екскурс в історію взаємовідносин між сусідніми державами у розв'язанні територі-

альних претензій на користь сильної сторони.

Зокрема, можна нагадати, що Російська імперія впродовж багатьох століть проводила цілеспрямовану агресивну політику щодо розширення «життєвого простору» за рахунок так званих національних окраїн.

Від часів Івана III, Івана IV, Катерини II, Петра I, Миколи I, Миколи II Московське князівство, а потім царська імперія вважали своїми «історичні землі» — Україну, Білорусь, Литву, Латвію, Естонію, Польщу, Фінляндію та інші, які опинилися не з власної волі в її складі та значно розширили кордони «русского мира».

Царизм вважав незаперечним приєднання України до своєї території та використання її потенційних можливостей у здійсненні геополітичних планів, зокрема в Першій світовій війні.

Не зупиняючись на характеристичі стосунків між Російською Федерацією часів президента Єльцина та демократичною Україною після проголошення нею незалежності, можна стверджувати, що Путін, продовжуючи справу своїх далеких попередників-можновладців, вважає своєю «історичною місією» повернути собі те, що колись належало їм.

Йдеться про агресивну політику Кремля, спрямовану на розширення території РФ за рахунок Криму і Донбасу, невід'ємних складових частин нашої держави. Кінцева мета Москви — довести всьому світові, що Україна є невдалим державним утворенням.

Путін чудово розуміє, що тиск Заходу на нього щодо українського питання на сьогодні об'єктивно зменшується, а в західних лідерах виникає багато питань до якості української влади, її внутрішньої та зовнішньої стабільності, неефективних заходів щодо боротьби з корупцією, яка, наче іржа, роз'їдає суспільство.

Автор пропонує читачам порівняти геополітичні наміри Путіна, намагання їх будь-що здійснити, не зупиняючись ні перед чим, із планами гітлерівської Німеччини в період Другої світової війни, з намірами «вогнем і мечем» завоювати життєвий простір для Третього рейху.

При цьому варто згадати про оцінку Міжнародним військовим трибуналом у Нюрнберзі цих злочинних планів, ставлення до них міжнародної спільноти й виробити власну точку зору щодо війни Росії проти України, нашестя чужинців на її суверенну територію та перспектив українсько-російських відносин у ситуації, що склалася.

Віктор ГУСЄВ,
доктор історичних наук, професор
«Українська правда» —
«Історична правда», 30.10.2016

Лав підсудних у Нюрнберзі.

Мартиролог злочинів комуністичного режиму

Масовий розстріл в'язнів в урочищі Сандармох

27 жовтня — 4 листопада 1937 року в СРСР, в урочищі Сандармох у Карелії, відбувся перший і найбільш масовий розстріл в'язнів Соловецького табору особливого призначення, коли загинуло 1111 осіб.

Лісове урочище Сандармох знаходиться за 19 кілометрів від міста Медвеж'єгорськ. Воно стало спеціальною територією, яку органи НКВС СРСР використовували для масових страт. Наприкінці 1930-их тут розстріляли майже 10 тисяч осіб — спецпоселенців, в'язнів із Біломорсько-Балтійського каналу та Соловецьких таборів. Усього виявлено 236 розстріляних ям.

Наприкінці жовтня 1937 року Сандармох став місцем страти соловецького тюремного етапу, в якому перебували відомі

діячі культури, науки, священство, технічна інтелігенція України.

Як встановив російський дослідник Олександр Черкасов, смертників «готували» до страти в трьох кімнатах барака в Медвежій Горі. У першій — зв'язували й роздягали, в другій — зв'язували, в третій — лупили по голові дерев'яною «колотушкою», аби людина знепритомніла. Далі вантажили на машини і по 40 душ перевозили в Сандармох. Напівживих людей скидали до великих ям, а член розстрільної бригади Михайло Матвеев особисто стріляв кожному в голову. Так за кілька днів загинули 1111 соловецьких в'язнів (ще один помер до екзекуції), серед них — провідні українські митці Микола Зеров, Лесь Курбас, Микола Куліш,

Валер'ян Підмогильний, Валер'ян Поліщук, Павло Филипович, а також учені, політичні й державні діячі (Володимир Чехівський, Степан Рудницький, Матвій Яворський та інші).

Усього наприкінці 1930-их відбулося три масових розстріли соловецьких арештантів.

У грудні 1937 — січні 1938 рр. було розстріляно ще 509 смертників, імовірно — на Ржевському полігоні Ленінградської області.

198 осіб, переважно українців, розстріляли 17 лютого 1938 р. Місце розстрілу невідоме, дослідники вважають, що розстріли вчинили безпосередньо на території Соловецького архіпелагу.

Місце масових злочинів в урочищі Сандармох довгий час приховувалося, його виявили лише 1997 року.

Пам'ятний знак в урочищі Сандармох.

Сторінки української історії в особах

Пилип Орлик, автор «Пактів і Конституції прав і вольностей Запорізького війська»

20 жовтня 1672 року в селі Косути (Білорусь) народився Пилип Степанович Орлик, гетьман України у вигнанні, автор «Пактів і Конституції прав і вольностей Запорізького війська».

Він був гетьманом 32 роки — більше, ніж будь-хто інший. Опинившись в еміграції після Полтавської битви, до останнього боровся за повернення в Україну. Однак доля розпорядилася інакше.

Народився в сім'ї литовської шляхти чеського походження. Закінчив Києво-Могилянську академію, знав 14 мов. Генеральний писар і вірний соратник гетьмана Івана Мазепи.

Після смерті останнього обраний гетьманом 5 квітня 1710 року. Тоді ж була ухвалена так звана «Конституція Пилипа Орлика», яка своїм змістом і демократичністю випереджала тогочасні європейські суспільно-політичні концепції.

Усі сили присвятив визволенню України. Шведський король Карл XII зобов'язувався вести війну до повного визволення України від московсько-

го панування. Свою допомогу в цій боротьбі обіцяли Османська імперія та Кримське ханство. 8 листопада 1710 року османи оголосили війну Московії. Військо Пилипа Орлика дійшло до Білої Церкви. Однак невдалий штурм і втеча татарських загонів звели нанівець усі успіхи. Османська імперія задовольнилася Прутським миром (1712), а Швеція прогнала Північну війну (1721).

У подальшому Пилип Орлик наполегливо шукав підтримки європейських країн у справі відновлення української державності, планував кроки, спрямовані на створення антиросійської коаліції та звільнення України від московського ярма. Завдяки йому українське питання стало часткою загальноєвропейської політики першої половини XVIII ст.

Московія розгорнула справжнє полювання на гетьмана та його соратників. 1719 року були захоплені Андрій Войнаровський та Григорій Герцик, у Вроцлаві ледь не полонили й самого Орлика. 1721 року у Всеславі була спроба захопити його сім'ю.

Пилип Орлик — останній гетьман, який відкрито домагався створення Української держави.

Помер 24 травня 1742 року в Яссах (Румунія).

Володимир Левицький

Володимир Лукич Левицький (літературний псевдонім — Василь Лукич) народився 2 вересня 1856 р. у с. Белзці (тепер Гончарівка) Золочівського повіту на Львівщині, де його батько був священником. Початкову школу проходив у рідному селі та в Золочеві, гімназію закінчив у Бережанах, університетські правничі студії — у Львові. Вже в гімназії був членом студентської «Громади», що розбуджувала національну свідомість і плекала український патріотизм. У період університетських студій працював разом з Іваном Франком, Михайлом Павликом, Євгеном Олесницьким, Антоном Горбачевським, Іваном Белеєм, Костем Левицьким та Андрієм Чайковським, тобто з людьми, що пізніше займали провідні становища в різних ділянках нашого національного життя.

Володимир протягом трьох років працював у суді, потім — нотаріусом у Болахові, Стрию, Станіславові та Винниках. До його обов'язків належали спадкові справи, шлюбні угоди, різні правові акти. Він не тільки всі документи провадив українською мовою, а й допомагав упроваджувати українську мову в школах.

Від 1875 р. брав активну участь в українському літературному процесі Галичини і займався громадською працею. У тому ж 1875 р. в альманасі «Ластівка» з'явилися його перші невеликі оповідання — «Премудрий жид» та «Музика у вовчій ямі». У 1881 р. видрукував разом з Іваном Франком та Іваном Белеєм «Руську антологію», 1888 р. редагував альманас «Ватра».

Одною з його найважливіших праць було редагування літературного журналу «Зоря» від 1890 до 1896 років. Часопис став всеукраїнським органом громадської творчої думки.

У «Зорі» Левицький опублікував розвідку про Марусю Чурай, українську легендарну співачку. Згодом поміщав перші свої твори, а також твори багатьох авторів із Наддніпрянщини. Був одним із перших, що закріплювали зв'язки Галичини з Наддніпрянщиною. Також Левицький друкувався в журналі «Друг», альманасі «Дністрянка».

Другу частину життя Левицький провів у м. Винниках, поблизу Львова. У Винниках тоді проживало багато української інтелігенції. Так, тут жила і працювала талановита поетеса Надя Мисько-Мирослава Сопілка, яку московсько-більшовицькі злочинці вбили у грудні 1937 року.

Неодноразово навчав Левицький: «Хочеш змінити Україну, зміни в першу чергу себе». Дуже високо цінувала працю чоловіка його дружина Ольга (1860 — 1933), донька пароха містечка Завалів о. Дмитра Гузара, сестра Лева Гузара — діда кардинала Любомира Гузара. Вона авторка творів на жіночу тематику, брала активну участь у жіночому русі, багато жертвувала на церкві, товариства бідних. У «Просвіті» створила стипендійний фонд.

Володимир Левицький належав до передових діячів «Просвіти», співпрацював у гуртках «Сільського Господаря», з організаціями «Сокіл», «Січ», «Пласт». Із радістю сприйняв вістку про об'єднання 22 січня 1919 року українських земель в одну Соборну Державу (УНР).

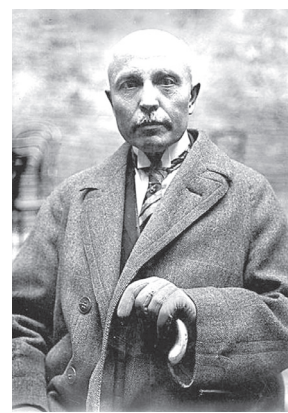
Левицький у той період здійснював велику роботу на видавничому полі. Він видав цілу низку творів переважно наддніпрянських українських письменників: І. Нечуя-Левицького, Б. Грінченка, П. Мирного, О. Кониського та М. Коцюбинського.

У 1916 р. українське громадянство відсвяткувало 40-ліття його праці, а 1926 р. — 50-ліття.

Левицький спеціалізувався на виданні щорічних календарів «Просвіти» (1880 — 1885, 1890, 1893, 1916 — 1918) з літературними додатками до них, такими як альманаси «Квітка», «Рідний зільник», «Левада», «Рідна стріха». Характер цих видань був народовсько-патріотичний. У тих виданнях, зокрема, публікували оповідання Івана Франка, переклади віршів Генріха Гейне, твори Лесі Українки, Агатангела Кримського, байки Леоніда Глібова, статті Євгенії Ярошинської, історичні поеми Степана Руданського.

До творчої спадщини Левицького належить низка цінних літературознавчих, етнографічних, історичних, філософських досліджень: «Закордонна Русь», «Горська Русь, її розвій і теперішній стан», «Павло Полуботок, наказний гетьман України», «Як живеться українському народові в Австрії», «Революційні течії в сучасній фізиці», «Релігія і наука: Великодні гадки» та інші. Левицький був редактором першого написаного українською мовою популярного юридичного довідника для селян «Руський правотар домовий» (1885, разом з Юліаном Сельським).

Помер Володимир Левицький у Винниках 6 жовтня 1938 року, похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Юрій Тютюнник, генерал-хорунжий Армії УНР

20 жовтня 1930 року радянські чекісти розстріляли Юрія Йосиповича Тютюнника — військового діяча, генерал-хорунжого Армії УНР.

Народився він 20 квітня 1891 року в селі Будище на Черкащині в селянській родині колишніх кріпаків. По материнській лінії онук сестри Тараса Шевченка Ярини. Навчався в Уманській агрошколі.

Учасник Першої світової війни, двічі поранений. Закінчив військову школу прапорщиків у місті Горі.

Брав активну участь в українській частині російської армії. Заснував 1-ий Сімферопольський полк імені гетьмана Дорошенка. Обраний членом Української Центральної Ради.

Від весни 1918-ого — кошовий отаман Вільного козацтва. У Бобринську розгромив 8-тисячну гру-

Юрій Тютюнник у фільмі «П.К.П.»

пу російських військ Михайла Муравйова і ледь не захопив у полон самого командувача.

За часів Павла Скоропадського контролював значні території Київщини й Херсонщини. Один із керівників Звенигородсько-Таращанського повстання влітку 1918 року. У 1919-ому на чолі партизанського штабу отамана Матвія Григор'єва деякий час разом із Червоною армією воював проти денікінців. Весною підтримав антибільшовицьке повстання, перейшов на бік УНР. Командував Київською групою Армії УНР, заступник командувача Армії УНР. Один із ініціаторів Першого зимового

походу (грудень 1919 р. — травень 1920 р.).

На еміграції жив у Львові. На чолі Повстанської армії готував повстання для повалення радянської влади в Україні. Підготував план Другого зимового походу (листопад 1921 р.), який через брак зброї та спорядження завершився трагічно.

Улітку 1922 року писав у листі до уряду УНР: «Незважаючи на те, що ми нібито притихли, червоні росіяни бояться нас: ми для їх, здається, однаково, що Ганнібал для Риму, а може й гірше. Зараз вони обсадили румунську границю кавалерією і уперто чекають прориву «Тютюнниковських банд». Часом дивно буває, що вони нас бояться...».

1923 року, внаслідок операції ДПУ, був виведений на радянську територію та заарештований. Після побачення з дружиною і донькою написав покаянного листа. Мешкав у Харкові. Співавтор літературного сценарію фільму «Звенигора». Зіграв самого себе у фільмі «П.К.П.» («Піلسудський купив Петлюру»). Олександр Семененко після перегляду фільму писав: «У цій країні переможени не мають права на честь і минуле. Своє минуле вони мають самі спалювати і спотворити».

Попри все, зберігав антибільшовицькі погляди. Вірогідно, саме через це Юрія Тютюнника вдруге заарештували 1929 року. На одному з допитів він приймав заявив: «Всяка інша форма влади матиме більше змоги дотримувати національний розвиток, ніж Радвлада... Незалежна Українська держава може бути тільки буржуазною. Бо радянська концепція усуває принцип незалежної державності».

Тютюнника перевезли до Москви, де через рік розстріляли. Після численних звернень дружині Віри Тютюнник-Левицькій повідомили про виконання вироку лише 1932 року.

Реабілітований у листопаді 1997 року.

«Росіяни великі митці обіцяти, щоб ніколи не виконувати своїх обіцянок», — написав Юрій Тютюнник у книзі «Революційна стихія. Зимовий похід 1919 — 20 рр.».

Євгенія Ярошинська, письменниця, етнограф, педагог

Народилася 18 жовтня 1868 року в селі Чуньків на Чернівеччині в сім'ї учителя. З відзнакою закінчила Чернівецьку гімназію.

Учителювала по селах Буковини, записувала народні пісні. Активна учасниця товариства «Жіноча громада», організувала перші осередки жіночого руху в селах. Подала ряд петицій до австрійського парламенту.

«Ви дійсно неоціненний набуток для справи жіночої», — писала їй видатна діячка феміністського руху в Галичині Наталія Кобринська.

Літературну творчість починала німецькою мовою. У листі до Івана Левицького Євгенія Ярошинська пояснювала: «Моє освітлене було виключно німецьке, бо хоч в нашій домі говорили по-руськи, то, пішовши до шкіл в Чернівцях, не чула-м нічого про руськість, бо там все було німецьке».

На шлях української літератури стала під впливом першої в краї україномовної газети «Буковина», навколо якої гуртувалися прогресивні діячі української культури.

У своїх творах (повісті «Понад Дністром», «Перекинчики», «Рожі а терне», три десятки оповідань, новел, нарисів) порушувала проблеми життя простого люду. Видала збірку «Народні пісні з-над Дністра».

Євгенія Іванівна Ярошинська писала: «Кілько раз мої подруги висміяли за мою демократію, як вони з мене кепкували, що я селян тримаю за людей, що я з ними розмовляю по-людськи, що восхищаюся їх піснями і шаную їх обичай. Но то мене не звело з дороги. Я все була і буду найбільшою приятелькою мого народу».

Померла 21 жовтня 1904 року в Чернівцях.

Сергій ГОРОБЕЦЬ,
Український інститут національної пам'яті,
м. Чернівці

Ярослав СТЕХ,
м. Торонто, Канада

Батури́нська різанина не була першою

Маловідомі сторінки історії Коропа та Срібного

Кожному українцю відомо про події, що сталися 13 листопада 1708 року в Батурині, на той час гетьманській столиці. Головна мета знищення Батурина — помста Москви гетьману Івану Мазепі. Але це була не перша каральна акція московитів на Чернігівській землі.

Політична ситуація після смерті Богдана Хмельницького сильно ускладнилася. Ворогували старшинські клани. Але на політичній сцені засяяла зірка Івана Виговського, людини освіченої та далекоглядної. Новий гетьман швидко зрозумів, що союз із Москвою перетворюється не на рівноправний договір, а на васальну залежність, однак вирватися з неї мирним шляхом шансів уже не було. Тому гетьман і зважився на війну з Московією, після того як подавив внутрішній спротив.

Складність завдання полягала в тому, що у великих містах Лівобережжя стояли московські гарнізони, і їх треба було звідти прибирати. Частково це відбувалося за рахунок міських повстань, частину московитів вибили війська гетьмана. Як показує перебіг подій 1658 – 1659 років, більшість великих міст-фортець стали на бік Івана Виговського. У цьому не було нічого дивного, оскільки

московські воєводи в містах Гетьманщини поводитися як окупанти. Вони грабували, втручалися в міське самоврядування. Тож більшість міщан виступила на підтримку Виговського.

Починаючи війну, гетьману довелося укласти союз із Польщею, що було розцінено багатьма козаками як зраду, оскільки вони більше 10 років воювали проти останньої. На жаль, більшість рядових козаків, на відміну від Виговського і його оточення, не розумілася на великій політиці того часу, а Москва постійно підбивала їх на виступи проти гетьмана, посилаючись на спільну православну віру козаків і московитів. Проти Виговського підняв повстання полтавський полковник Мартин Пушкар. Гетьман придушив це повстання. Коли політика московитів на розігрування внутрішніх протиріч у Гетьманщині зазнала поразки, Московія почала відкрито військову інтервенцію на українські землі.

Найближче оточення гетьмана тоді склали досвідчені козацькі полководці Григорій Гуляницький та Петро Дорошенко (майбутній гетьман). Більшість міст також підтримали гетьмана. Восени 1658 року ніжинський пол-

ковник Григорій Гуляницький три тижні протримався у Варві, оточений московськими військами. Міщани боронили місто й замок пліч-о-пліч із козаками.

Наступні події сталися вже 1659 року. Відбулася славнозвісна Конотопська битва, в якій московські війська Ромадановського були вщент розбиті Виговським. Однак на території Гетьманщини діяли й інші московські загони. У гетьмана просто не вистачало військових сил, щоб їм усім протистояти.

Після Конотопської поразки реакція московитів була дуже бурхливою. В облогу були взяті міста Короп і Срібне. Досить швидко ворог зайняв ці фортеці. Що сталося зі Срібним, описали самі московити, князь Пожарський: «Без великого труда город Сребное достал, жителей тамошних единых вырубал, а других в полон забрал со всеми их набытками; а козаков полку Прилуцкого, там бывших, погромил и распудил». Тож, як бачимо, жителі були вирубані або взяті в полон. Срібне сильно постраждало; якщо до 1659 року воно мало статус міста, то 1666 року Срібне вважалося лише невеликим містечком на 114 міщанських дворів.

Долю Коропа 1659 року описав данець Юла, більше ніж через півстоліття після тих трагічних подій. Проїжджаючи через Короп у 1711 році, він занотував: «Короп отложился от царя и поддался татарам (союзникам І. Виговського — О. Б.), но царь взял его приступом, сжег и разрушил, жители его были зарублены и крепость срыта. Словом, город подвергся той самой участи, которая всего за несколько лет постигла Батурин». Як бачимо, автор свідомо порівнює долю Коропа 1659 року й Батурина 1708 року.

Не тільки московити знищували цілі міста. У Чернігові 1648 року козаки знищили польську шляхту (міщан, коли ті здалися, вони не чіпали). Під час зимового походу польського короля Яна II Казимира 1663 року після тривалої облоги було знищено населення містечка Салтикова Дівиця. Московити називали козаків «братами по православній вірі», «союзниками», що не заважало їм знищувати цілі міста разом із населенням.

Олександр БОНДАР,
науковий співробітник Чернігівського
історичного музею імені В. Тарновського

Козацько-старшинський, дворянський рід Теренковських села Роїще

Уперше прізвище Теренковський з'явилось в Роїщі у сповідальному розписі Михайлівського храму села за 1812 р. За цим документом у Роїщі проживало чотири родини цього роду: поручика Василя Степановича (1763 р.н.), губернського реєстратора Степана Степановича (1779 р.н.), колезького секретаря Івана Тимофійовича (1776 р.н.) та дружини померлого сотенного осавула Зіновії (1743 р.н.). На жаль, про цей рід немає відомостей ні в «Малоросійском родословнике» Модзалевського В. Л., ні в «Родословной книге Черниговского дворянства» Милорадовича Г. О., ні в «Малоросійском гербовнике» Лукомського В. К. та Модзалевського В. Л. Немає прізвища Теренковський і в усіх відомих козацьких облікових документах Чернігівського полку XVIII ст.

То звідки ж Теренковські взялися в селі? Яка їх попередня історія? Відповіді на ці запитання спробуємо пошукати у сповідальних розписах Михайлівського храму Роїща за XVIII ст.

У тому столітті в селі мешкав козацький рід Терехнів, перші відомості про який маємо у присязі Чернігівського полку 1718 р. і який свій початок бере, ймовірно, наприкінці XVII ст. У найстаршому сповідальному розписі Роїща (1739 р.) записана родина козака Дмитра Терехна. У сповідальному розписі за 1774 р. (останній відомий за XVIII ст.) записана його вдова з родиною. Серед членів родини були й онук Тимофій (1760 р.н.), і

син Степан із дружиною Зіновією Савівною (1744 р.н.) та сином Василем (1769 р.н.). Степан Дмитрович у 1768 – 1777 рр. був осавулом Роїської сотні, а згодом значковим товаришем. У «Ревізії Чернігівського намісництва» 1782 р. у Тимофія Терехна вже був записаний син Іван (1777 р.н.), а серед дітей значкових товаришів був записаний Терехно Степан Степанович (1779 р.н.). Коли ми уважно придивимося до цих нащадків Дмитра Терехна, то побачимо, що це не хто інший, як згадані вище Теренковські (різницю в деяких роках народження не варто брати до уваги, бо тоді свідочтво про народження не давали, тож роки обчислювали досить умовно).

Як бачимо, у 1812 р. частина Теренковських обіймала посади в Чернігівському губернському правлінні, а частина була нащадками сотенного посадовця. Отже, очевидно, що Степан і Тимофій Терехни або вже їхні діти за службу отримали дворянський титул. При цьому, щоб вирізнятися з-поміж простих козацьких родів села, вони взяли нове прізвище на кшталт дворянських прізвищ — Теренковський. Тож Теренковські с.Роїща — це старшинсько-дворянська гілка старого роїського козацького роду Терехнів.

Хоча Теренковські наприкінці XVIII ст. і стали дворянами, але спосіб їхнього життя особливо не змінився й мало відрізнявся від життя простих козацьких родин села. 1812 року під-

даних мав лише Іван Тимофійович (2 людей), 1832 року три родини Теренковських мали 14 підданих, а 1846 року ті самі родини мали 21 підданого. Тобто Теренковські самі також працювали на землі, як і їхні козацько-селянські сусіди, й вели простий спосіб життя. У селі ставилися до них із повагою. На це вказує те, що представники цього дворянського роду були в кумівстві з козацькими й селянськими родинами села. Від 1875 по 1917 роки із п'яти дворянських родин Роїща козаки й селяни найчастіше запрошували хрестити своїх дітей Тризн і Теренковських, останні мали вісім вісім похресників. Серед дворян хрестити власних дітей найчастіше запрошували козаків і селян Теренковські. Їхніх дітей хрестили вісімнадцять козаків і селян. Про те, що Теренковські були поважними громадянами села, свідчить ще й той факт, що деяких представників цього роду ховали на церковному цвинтарі. Згідно з указом Чернігівської духовної консисторії від 6 вересня 1912 року № 19188 на церковному цвинтарі було поховано Василя Степановича (1832 р.н.). Красномовним є й інший факт. Уже за радянських часів колишній дворянин Теренковський Василь Григорович (1890 р.н.) товаришував із колишнім казенним селянином, вояком дивізії Щорса Католиком Уляном Васильовичем (1896 р.н.).

Тож не дивно, що наприкінці XIX ст. троє представників роду Терен-

ковських отримали титул потомствених почесних громадян села Роїща. Брати Григорій (1849 р.н.) і Митрофан (1857 р.н.) Віталійовичі, перший між 1890 та 1893 рр., а другий — між 1889 та 1892 рр., у метричних книгах стали титулуватися цим званням. Володимир Степанович (1882 р.н.) отримав цей титул на початку XX ст.

Після революційних подій 1917 року Теренковські стали простими селянами-колгоспниками Роїща.

1920 року в селі мешкало п'ятеро сімей роду Теренковських (27 осіб). Із них можемо ідентифікувати дві гілки — Степана й Віталія. Перша тягнеться від Степана Степановича (1779 р.н.) до сьогодення, другу поєднати в одну лінію з Теренковськими 1812 р. нині неможливо через відсутність достатньої кількості документів за XIX ст.

У радянські часи по-різному склалася доля представників цьо-

го старого козацько-старшинського роду. Іван Васильович (1915 р.н.) брав участь у фінській війні, був танкістом. Під час німецько-радянської війни 1941 – 1945 рр. він потрапив у полон і загинув у концтраційному таборі «Демблін». Загинув на цій війні і його молодший брат Микола (1922 р.н.). Федот Акимович (1913 р.н.) у 1944 р. був засуджений на десять років за зраду Батьківщини. Теренковського В. В. у 1948 р. за антирадянську агітацію направили на примусове лікування до психіатричної лікарні.

Мешкали Теренковські на Бабицькій — кутку села на правому березі Стрижня (початок сучасної вулиці Зарічної), де й тепер живуть представники цього роду.

Олександр ЛЯШЕВ,
член Національної спілки
краєзнавців України

Чернігів, розлив Десни. Поч. XX ст.

Стара Чернігівщина

Весільні цигани

Весілля Івана Ходаша. 1955 рік, с. Звеничів Тупичівського (нині Ріпкинського) району на Чернігівщині.

За давніми традиціями українського Полісся, третього дня після весілля гості сходилися на «кури». Перед цим перевдягнені в «циган» сусіди молодят із різноманітними жартами ходили по весільних гостях збирати або «красти» курей, з яких на вечір готували курячу юшку з домашньою локшиною.

Фото з колекції чернігівського журналіста Івана Кужільного.

Батурина — гетьманська столиця

Дружина Андрія Розумовського

Початок дипломатичної кар'єри Андрія Розумовського при дворі неаполітанського короля став доленосною подією і в його особистому житті. На шляху до Неаполітанського королівства Андрій заїхав до Відня, де жив майже два роки.

Спосіб життя віденської аристократії сподобався Розумовському. Саме там він зав'язав дружні стосунки із графінею Марією Вільгельміною фон Тун-Гогенштейн. Господиня найскрашнішого аристократичного салону, який історик О. Васильчиков назвав «збірним пунктом» усіх освічених і авторитетних людей Відня, походила зі знатної родини Тун-Гогенштейнів, що належала до австрійського дворянства. Саме в цій родині відбулося знайомство Андрія з майбутньою дружиною Єлизаветою.

Лише через 6 років (1785 р.) Андрій повернувся до Відня й відвідав родину Тунів, де на нього чекала приємна несподіванка. Усі три сестри Тун були закохані в молодого дипломата, а він не зміг встояти проти краси найстаршої — Єлизавети, біля якої весь час збиралися всі віденські кавалери.

Єлизавета часто хворіла, тому не могла брати участі у світському житті австрійської столиці, часто залишалася вдома, розділяючи свою самотність із графом А. Розумовським. Довгі вечори вони проводили разом, Андрій цитував Єлизаветі вірші англійських поетів, захоплювався її розумом і красномовністю. Молодого дипломата та Єлизавету інколи можна було побачити і у вищому світі, зокрема на приййомах у графа Кауніца.

Перед від'їздом до Данії 1785 р., куди Андрій був призначений дипломатом, він попросив руки Єлизавети в її матері, графині Марії фон Тун-Гогенштейн.

Кирило Розумовський був незадоволений бажанням сина пов'язати життя з віденською аристократкою, про що

Портрет графині Є.Тун-Гогенштейн, худ. Генріх Фюгер, 1787 р.

писав у своєму листі до сина: «Таковой союз, признаюсь тебе, что приятнее бы он был с россиянкую».

Перебуваючи в розлуці, закохані активно листувалися між собою. У сімейному архіві збереглися оригінали листів А. Розумовського французькою мовою до Єлизавети з 12.06.1785 р. до 28.12.1787 р. Кожен їхній лист сповнений коханням та ніжністю.

У 1788 р. відбулося довгоочікуване весілля Андрія з Єлизаветою. Сама Катерина II дала згоду на їхній шлюб: «С моей стороны не нахожу препятствия».

Весною 1789 р. Андрій та Єлизавета приїхали до Російської імперії. Старий гетьман зустрів подружжя у своєму маєтку Петровсько-Розумовське. Своєю люб'язністю молодода дружина відразу здобула прихильність свекра та його родини. К. Розумовський завжди пам'ятав про невістку, навіть інколи передавав їй гроші на подарунки. Імператриця виявляла особливу милість до дружини Андрія Розумовського. Підтвердженням цього був її подарунок Єлизаветі — діамантовий бокет.

У 1800 р. Андрій потрапив в опалу, його відправили до Батурина. У Відні він залишив хвору дружину. Завдяки щасливому збігові обставин збереглося близько 230 листів

подружжя періоду 1800–1801 рр. Це листування стало свідком душевної близькості подружньої пари. Роки розлуки були найтяжчими для Єлизавети, але, незважаючи на всі біди, які тоді випали на її долю, молода дружина продовжувала писати чоловікові і тримати його в курсі всіх європейських подій.

Після повернення Андрія на дипломатичну службу подружжя знову стало нерозлучно жити у Відні. Усі віденські вельможі почали збиратися біля Єлизавети, яка дуже любила влаштовувати таємні бенкети для найближчих друзів. Дружина знатного дипломата була «всеобщая любимица», славилась як привітна та ввічлива господиня.

Здоров'я Єлизавети, однак, не покращувалося, тому після переконливої рекомендації лікарів графиня вирушила на південь на лікування, і подружжя Розумовських знову спіткала розлука. У подальшому прожити щасливе життя Андрію та Єлизаветі так і не судилося. 1806 року дружина дипломата померла у віці 43 років.

27 грудня на шпальтах віденської газети «Винер цайтунг» був написаний прокиливий некролог: «Больше хвалебных слов говорят о ней слезы, проливаемые многими благородными и выдающимися людьми, для которых память о ней остаётся свято чтимой».

16 лютого 1816 року Андрій Розумовський одружився вдруге на 32-річній графині без посагу Константині Тюргейм. Розумовському виповнилося 64 роки, через це його шлюб викликав багато питань у віденському суспільстві. Нове одруження спонукало дипломата продати все майно в Російській імперії та в Батурина, щоб переїхати на постійне проживання до Австрії.

У жодному зі шлюбів Андрія Розумовського не було спадкоємців.

Юлія ЦАПКО

Воскресенська церква

Поховання Кирила Розумовського

У центральній частині Батурина височіє Воскресенська церква — усипальниця останнього гетьмана України Кирила Розумовського. Цей храм побудували 1803 року на кошти самого гетьмана.

При вході у Воскресенську церкву з правого боку знаходиться поховання К. Розумовського, над яким стояв надгробний пам'ятник йому. Цей пам'ятник, виготовлений із білого мармуру, привезеного з Італії, замовив 1805 року син Кирила Андрій Розумовський у відомого скульптора Івана Мартоса. Нижня частина пам'ятника являла собою п'єдестал заввишки 1,08 м, приставлений у вигляді напівкола до стіни.

На середині п'єдесталу викарбуваний напис: «Здесь покоится тело его сиятельства господина генерал-фельдмаршала, сенатора, действительного камергера и разных орденов российских: Святого апостола Андрея и Святого Александра Невского, Польского Белого Орла и Голстинского, Святой Анны кавалера, Кирилы Григорьевича Розумовского, родившегося в 1728 г. марта 18 дня, а скончавшегося в Батурина 1803 года января 9 дня по полудни во втором часу. Жития его было семьдесят четыре года, 9 месяцев и 22 дня».

Поховання К. Розумовського

По обидва боки напису було висічено два герби Розумовського. На п'єдесталі стояла підніжка для урни у вигляді квадрата, спереду якого розміщувалося барельєфне портретне зображення графа К. Розумовського, оббите вінком із лаврових гілок. На квадраті стояла сама урна, покрита злегка флером — покривалом забуття, яке спадало на підніжку.

Проте не залишили у спокої прах останнього гетьмана. Улітку 1927 року директор Конотопського музею О. Поплавський здійснив розкриття склепу й забрав звідти цінні предмети, які згодом безслідно зникли.

Подаляша доля пам'ятника

також має трагічний відтінок. Пам'ятник було розібрано й винесено з церкви. Довго його частини знаходилися біля церкви, поки місцеві жителі не почали розтягувати їх по підвір'ях. На щастя, найбільші блоки залишилися на місці, й 1947 року були перевезені до Чернігівського історичного музею. Одна частина розміщувалася в Батуринському музеї — 1975 року, коли розбірали будівлю старої корчми в центрі Батурина, то сходинок до неї була частина надгробка К. Розумовського — фрагмент із родинним гербом.

У листопаді 2002 року науковці заповідника віднайшли ще один фрагмент пам'ятника, який також слугував сходиною, в обійсті жителя Батурина Мотрони Кот.

У травні 2003 року, з нагоди святкування ювілею Кирила Розумовського, дирекція заповідника «Гетьманська столиця» звернулася до Чернігівського художнього музею із проханням повернути до нашого закладу частини пам'ятника. Дирекція обласного художнього музею на чолі з директором Іриною Ральченко з розумінням поставилася до прохання, і фрагменти були повернуті до Батурина. На сьогодні відновлено надгробний пам'ятник Кирилу Розумовському.

Любов КІЯШКО

Лісничий Яків Успенський

Серед видатних людей, чия діяльність тісно пов'язана з історією Батурина, варто згадати Якова Івановича Успенського, який усе життя присвятив вивченню і збереженню довкілля.

По крихтах зібрані матеріали та збережені спогади допомогли розкрити деякі віхи життя та діяльності цього самовідданого охоронця природи.

На жаль, точної дати народження й смерті встановити не вдалося. Відомо, що народився він у Чернігові в багатодітній родині Івана Яковича Успенського, який служив у губернській палаті державних маєтностей. З дитинства чув розповіді батька про тяжке життя селянської бідноти, безземелля, неврожаї та голод. Змалечку такий самий вплив на формування світогляду і характеру Якова мав і старший брат Гліб Успенський — відомий російський письменник.

Після смерті батька в родині Успенських склалося важке матеріальне становище. Ще навчаючись у Чернігівській гімназії, Яків почав виступати захисником селян у мировому

суді. У травні 1878 року пішов працювати у лісове відомство і одержав посаду Батуринського лісничого, на якій перебував 16 років. Своєю діяльністю він присвятив охороні природи й лісонасадженням. Жив у Батурина в одній будівлі з Ніжинцевим Л. І. по вул. Київській (нині — ім. В. Ющенко). У цьому будинку знаходилась і контора лісництва.

На жаль, про особисте життя Якова Івановича відомостей мало. Одруженим не був, мешкав сам. Досить часто його відвідували племінники, діти сестри Олександри та брат Гліб Успенський.

Яків Успенський був лісником за покликанням. Перебуваючи на посаді батуринського лісничого, провів величезну і плідну роботу з відновлення лісонасаджень.

Розвиток промисловості призвів до хижацького винищення лісів, їх насадженнями мало переймалися. У результаті поля й луки засихали, міліли ріки й озера, постала нагальна потреба збереження й охорони лісів. Успенський був одним із перших, хто активно висту-

пав на захист природи. Два документи, опубліковані в «Чернігівських губернських ведомостях» за 1890 р., висвітлюють діяльність Якова Івановича на його посаді. В одному з них йдеться про те, що, розглянувши рапорт батуринського лісничого, губернський лісоохоронний комітет постановив захистити і зберігати ліс під назвою Голий Бір площею більше 1028 десятин (1123 га). У другому документі лісоохоронний комітет постановив: «Ділянку лісу, що належить громаді селян м. Батурина в урочищі Кургани, яка захищає садиби і поля селян, а також і річку Сейм від піщаних заносів, визнати захисною на площі до 200 десятин у межах, вказаних у протоколі лісничого».

У травні 1891 року батуринців спіткало лихо пожеж, які завдали величезних збитків. Було знищено 25 селянських господарств, багато майна пошкоджено. Серед небайдужих людей, які хотіли допомогти у відбудові господарств, був Яків Іванович. Зі своєї зарплатні він виділяв частину коштів на допомогу по-

страждалим, постачав лісоматеріали для відновлення будинків.

Відомо, що батуринський лісничий за власним методом провів посадку лісів у Броварах, залісвив багато ділянок летючих пісків і наносних пагорбів у межириччі Дніпра й Десни з їх притоками. Є згадка, що свого часу він «спроєктував бульвар» у Чернігові.

Рідний брат Іван згадує, що завжди частину свого заробітку Яків витрачав «...на книги, журнали, газети та на підтримку хороших людей і головним чином на дослідження із закріплення летючих пісків та їх заліснення за власним методом».

Плідна праця та діяльність Якова Івановича Успенського так і залишилася мало кому відомою, але його ім'я навечно вписане в історію лісництва, а творчий спадок завжди служитиме на благо лісу.

Наталія ЦАПКО

Мартиролог злочинів комуністичного режиму

Знищення Успенського собору Києво-Печерської лаври і центру Києва

Брехлива радянська пропаганда руйнування Успенського собору восени 1941 року завжди звалювала лише на німців. Насправді мінування Успенського собору в Лаврі та всього Хрещатика й центральних кварталів Києва здійснили радянські спецслужби в рамках «тактики випаленої землі», проголошеної Сталінін 3 липня 1941-ого.

Хрещатик зруйнували за допомогою радіокерованих мін. Міста мінували перед тим, як здати їх нацистам. А потім підірвали задля того, аби завдати максимальних втрат ворогу. Доля цивільного населення як під час вибухів, так і в плані помсти й репресій з боку окупаційної влади Кремль не цікавила.

У Києві центральну частину міста (Хрещатик, Софійський та Володимирський собори, Андріївську церкву, педагогічний музей, університет св. Володимира, державний банк) і об'єкти на території Києво-Печерської лаври (тоді — музейного містечка) замінували співробітники НКВС. Зокрема, на території Лаври були заміновані Успенський собор, Трапезна церква й палата, нинішні приміщення дирекції заповідника і творчих майстерень Київської спілки художників.

Німецькі війська увійшли до Києва 19 вересня 1941 р. За спогадами очевидців, нацисти не поспішали брати місто, майже місяць стояли під Києвом, практично не обстрілюючи його і лише посилюючи оточення. Це було пов'язано із намаганням збе-

Руїни Успенського собору

регти Київ для розміщення своїх гарнізонів.

Вибухи на Хрещатику почалися 24 вересня 1941 р., спричинивши величезні пожежі. Німці намагалися їх гасити, протягнувши шланги до Дніпра й качаючи воду. Однак радянські підпільники їх перерізували. Прикметно, що радянську пожежну техніку вивезли з міста завчасно, німецьких пожежних машин не вистачало. Відтак пожежі тривали майже два тижні. Загалом у районі Хрещатика було зруйновано 324 будівлі.

Знищення центру Києва німецька окупаційна влада використала для звинувачення євреїв та виправдання їх масового знищення 29 – 30 вересня 1941 року в Бабиному Яру. Тоді за два дні нацисти розстріляли майже

34 тисячі євреїв — жінок, дітей, літніх людей.

Вибух в Успенському соборі Лаври стався 3 листопада 1941 року о 14.30, за дві години по тому, як його відвідав фюрер Словачки Йозеф Тіссо. Існує кілька версій подій. За однією з них, вибухівка була забетонувана в підвалі. Німці не змогли видалити заряд (який, вірогідно, до цього так і не знайшли) і самі підірвали собор. Утім, більш аргументована — друга версія. За повідомленням німецької розвідки, опублікованим в Англії 1977 року, спершу стався невеликий вибух усередині собору, й охоронець застрелив трьох невідомих, що намагалися втекти. А вже за кілька хвилин Успенський собор злетів у повітря внаслідок грандіозного вибуху.

15 жовтня 1959 року в Мюнхені (Німеччина) радянський агент убив Степана Бандеру — голову проводу ОУН-Б, одного з чільних ідеологів і теоретиків українського націоналістичного руху.

У СРСР вважали Степана Бандеру найзапеклішим ворогом режиму, тож витратили чимало зусиль задля його дискредитації та знищення. Існують свідчення, що смертний вирок був затверджений Верховним судом СРСР восени 1949 року. Сім'я Степана Бан-

Убивство Степана Бандери

дери змушена була постійно змінювати місце проживання і прізвище.

Радянські спецслужби спланували багатоходову комбінацію, метою якої стало не лише відвести всі підозри від Москви, а й звинуватити у смерті Бандери його соратників, посіяти ворожнечу між ними.

Агент Богдан Сташинський вихував адресу Степана Бандери (який на той час мав прізвище Попель) за телефонним довідником і чотири рази їздив у Мюнхен для стеження. Сташинський мав нагоду для вбивства ще в середині травня 1959-ого, коли Бандера сам перебував у гаражі. Однак не впорався з нервовим напруженням, пояснивши керівництву, що йому завадила присутність сторонньої особи на подвір'ї.

15 жовтня 1959 року Богдан Сташинський чекав на жертву в під'їзді будинку. У момент, коли Степан Бандера відчиняв двері помешкання, вбивця вистрілював з обох стволів отрутою прямо в обличчя й вискочив на вулицю.

Того дня закривавленого, але ще живого Степана Бандеру знайшли в під'їзді будинку на вулиці Крайтмайр, 7 у Мюнхені. Через постріл із близь-

кої відстані на обличчі Бандери були знайдені дрібненькі цяточки. Слідство з'ясувало, що причиною смерті стала отрута — ціаністий калій.

Подробиці з'ясувалися лише за два роки, коли агент КДБ Богдан Сташинський, цілком логічно побоюючись за своє життя, попросив притулку в американській зоні Західного Берліна й зізнався у вбивстві провідників українського націоналістичного руху Льва Ребета і Степана Бандери. Зрадника наполегливо шукали інші радянські агенти, аби вбити, однак так і не знайшли.

У жовтні 1962 року вбивцю засудили на 8 років ув'язнення — суд вважав головними злочинцями керівництво СРСР, а самого Сташинського лише виконавцем. Він відсидів чотири роки (строк зменшили за співпрацю зі спецслужбами), змінив зовнішність і виїхав до США, а пізніше, ймовірно, в Південну Африку. Де живе, можливо, й донині.

Сергій ГОРОБЕЦЬ,
Український інститут
національної пам'яті,
м. Чернігів

Радянський антирадянський фольклор

Радянські трудящі звернулися з листом до президента США Рейгана: «Ми дізналися з телепередачі, що сорок відсотків американських громадян систематично недоїдають. Чи можна надіслати нам те, що вони недоїдають?»

☺ ☺ ☺

— Нащо запропоновано забезпечити екран нової моделі радянського телевізора рухливими шітками, як вітрове скло автомобіля?

— Тому що на екран часто плюють.

☺ ☺ ☺

— У нас свобода, — говорить американець, — я можу вийти на вулицю і кричати: «Геть президента Рейгана!»

Політичний анекдот у СРСР

— Подумаєш! — каже росіянин. — Я теж можу вийти на вулицю і кричати: «Геть президента Рейгана!»

☺ ☺ ☺

— Наша конституція гарантує свободу слова, — зазначає лектор. Голос із залу: «А тому, хто це слово скаже?»

☺ ☺ ☺

Сім чудес радянської влади: Безробіття немає, але ніхто не працює.

Ніхто не працює, але план виконується.

План виконується, але купити нічого.

Купити нічого, але всюди черги.

Усюди черги, але ми на порозі достатку.

Ми на порозі достатку, але всі невдоволені.

Усі невдоволені, але голосують «за».

☺ ☺ ☺

Новий варіант казки «Ріпка». Витяг дід ріпку, посадили діда за ріпку. Бабу — за діда. Внучку — за бабу. Жучку — за внучку. Кішку — за Жучку. Мишку — за кішку. Але мишку по смертно реабілітували.

☺ ☺ ☺

— Що таке демократичний централізм?

— Це коли всі разом — «за», а кожен окремо — «проти».

Календар всесвітньої історії

18 листопада

1933 — об'єднаний пленум Центрального комітету та Центральної контрольної комісії КП(б)У розглянув питання про «український націоналістичний ухил» і ухвалив постанову про припинення політики українізації.

19 листопада

Народилися: 1711 — Михайло Ломоносов, російський учений; 1888 — Хосе Рауль Капабланка, кубинський шахіст, чемпіон світу у 1921 – 1927 рр.

Померли: 1698 — Петро Дорошенко, гетьман України (1665 – 1676); 1993 — Леонід Гайдай, російський радянський кінорежисер.

20 листопада

1945 — у Нюрнберзі розпочався трибунал над діячами Третього Рейху.

Народився: 1717 — Григорій Кониський, український письменник, проповідник, церковний і культурний діяч.

Помер: 1910 — Лев Толстой, російський письменник.

21 листопада

1783 — у небо над Парижем здійнялася перша пілотована людиною повітряна куля братів Монгольф'є.

1877 — Томас Едісон винайшов фонограф.

1906 — у Вільнюсі вийшов друком перший номер білоруської газети «Наша нива».

2013 — вечірнім мітингом на майдані Незалежності розпочалася Революція Гідності.

Михайло
Вериківський

Народилися: 1694 — Вольтер, французький письменник, філософ, просвітител; 1896 — Михайло Вериківський, український композитор.

22 листопада

1764 — указом Катерини II скасовано гетьманство в Україні.

1960 — запорізький завод «Комунар» випустив першу партію легкових автомобілів «Запорожець».

2004 — початок Помаранчевої революції. День Свободи.

Народився: 1890 — Шарль де Голль, французький військовий та політичний діяч, президент Франції в 1958 – 1969 рр.

Померли: 1916 — Джек Лондон, американський письменник; 1963 — Джон Кеннеді, 35-ий президент США, загинув унаслідок замаху.

23 листопада

1852 — в Англії запроваджені перші поштові скриньки.

1889 — у Сан-Франциско почали діяти перші музичні автомати.

1923 — Шик Якоб запатентував першу електробритву.

Помер: 1983 — Микола Бажан, український поет.

24 листопада

Народився: 1888 — Дейл Карнегі, американський психолог, педагог, письменник.

Стефан
Яворський

Померли: 1722 — Стефан Іванович Яворський (Симеон Яворський), релігійний діяч, поет, філософ; 1934 — Михайло Грушевський, історик і Голова Української Центральної Ради.

25 листопада

1905 — у Лубнах вийшов перший номер газети «Хлібороб», перше легальне українське видання в підросійській Україні.

Народилися: 1810 — Микола Пирогов, хірург; 1838 — Іван Нечуй-Левицький, український письменник.

26 листопада

1939 — СРСР порушив договір про ненапад між Радянським Союзом і Фінляндією, що спричинило початок Зимової війни.

Народилися: 1806 — Пилип Морачевський, український громадський діяч, поет; 1934 — Юрій Литвин, український письменник і правозахисник.

Помер: 1855

— Адам Міцкевич, польський поет, діяч національно-визвольного руху.

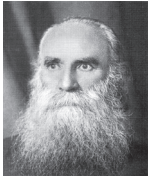
Адам
Міцкевич

27 листопада

Народилася: 1863 — Ольга Кобилянська, українська письменниця.

Помер: 1937

— митрополит Української Автокефальної Православної Церкви Василь Липківський був розстріляний у Києві.

Василь
Липківський

28 листопада

1928 — на Одещині створено першу в СРСР машинно-тракторну станцію (МТС).

2006 — Верховна Рада України визнала Голодомор актом геноциду проти українського народу.

Народилися: 1880 — Олександр Блок, російський поет; 1881 — Стефан Цвейг, австрійський письменник; 1890 — Зінаїда Тулуб, українська письменниця.

Померла: 1970 — Алла Горська, українська художниця і громадська діячка.

29 листопада

1947 — Генеральна Асамблея ООН схвалила план поділу Палестини на єврейську й арабську держави.

Народилися: 1778 — Григорій Квітка-Основ'яненко, український письменник; 1899 — Григорій Косинка, український письменник, розстріляний у 1934 р.

Помер: 2001 — Віктор Астаф'єв, російський письменник.

30 листопада

Народилися: 1835 — Марк Твен (Семюел Клеменс), американський письменник; 1874 — Вінстон Черчилль, британський державний діяч; 1951 — Назарій Яремчук, український співак.

Помер: 1983 — Анатолій Кос-Анатольський, український композитор.

1 грудня

День національної єдності з нагоди Всеукраїнського референдуму 1991 року, коли понад 90% громадян висловилися за незалежність України.

1891 — винайдено гру баскетбол (американський учитель фізкультури Джеймс Нейсмт запропонував своїм учням закидати футбольний м'яч у кошики).

Народилися: 1909 — Анатолій Кос-Анатольський, український композитор; 1918 — Георгій Майборода, український композитор.

Несподівані думки

✓ Одруження — краший спосіб перезимувати.
✓ Одні лезять у холодильник за продуктами, інші — помріяти.
✓ Про світлі часи зазвичай думають похмуро.
✓ Виходячи із себе, не отримай удару у спину.
✓ Примха — бажання без потреби.
✓ Їхній шлюб минув у клопотах про розлучення.
✓ Є два періоди, коли чоловік жінку не розуміє: перший — до одруження, другий — після нього.

Було колись...

Багато хто знає Томаса Едісона як відомого американського електротехніка, винахідника фонографа, телефону, кінокамери і т.д. Але він також придумав і цукерковий фантик.

Іноді на аукціонах можна знайти дуже дивні лоти. Наприклад, дві ніколи не бачив автографа Юлія Цезаря, але, якщо у вас такий є, офіційно його початкова ціна — 2 мільйони доларів.

За життя Джон Рокфеллер на благодійність роздав більше 500 мільйонів доларів.

Згубна звичка паління Уїнстона Черчилля доходила до викурювання не менше 15 сигар на день.

Куточок гумору

Дружина чоловіку:
— Сьогодні в обідню перерву я забігла до тебе на роботу і взяла в кишені твого піджака 300 доларів.
— Нічого страшного, я вже два тижні там не працюю...

Розмова двох приятелів.
— Скажи, ти хоча б іноді задумуєшся про одруження?

— Звичайно. Якби не задумувався, давно б одружився.

— Чому ви намагалися втекти із в'язниці?
— Я хотів женитися!
— Дивне у вас уявлення про волю.

— Оксано, хто твій Грицько за східним гороскопом?

— Як тверезий, то вівця. А як нап'ється, то баран.

— Я бачила в Марійки діамант. Казала, що то від чоловіка.

— Не вір їй: і один, і другий — фальшиві.

— Люба, що в нас сьогодні на вечерю?

— Дуже ліниві голубці!

— Це як?
— Капуста на балконі, фарш у морозилці!

О. ГЕНРІ

Фараон і хорал

15 Молода жінка обвилася навколо враженого Сопі, як плічч навколо дуба, і вони вдвох пройшли повз полісмена. Сопі здавалося, що він приречений лишитися на свободі.

На найближчому розі він позбувся своєї супутниці й утік. Зупинився у кварталі, де ввечері розливалось ціле море світла, де однаково легкі були серця, любовні клятви й музика. Жінки в хутрах і чоловіки в зимових пальтах весело перемовлялися на холодному вітрі. Раптом страх охопив Сопі: може, хтось його заворожив від арешту? Від цієї думки Сопі мало не охопила паніка, і, проходячи повз другого полісмена, який велично стояв перед яскраво освітленим театром, він ухопився за соломинку «порушення громадського спокою».

Сопі щодоуху почав горлати хрипким голосом якусь п'яну пісню. Він танцював, кричав, завивав на тротуарі — як тільки міг порушував спокій.

Полісмен покрутив кийка, одвернувся від Сопі і пояснив перехожому: «Це один із тих ельських студентів. Вони сьогодні святкують свою перемогу над футбольною командою Хартфордського коледжу. Трохи галасу, але нічого небезпечного. Ми маємо інструкцію не заважати їм».

Безутішний Сопі припинив свої марні домагання. Невже жоден полісмен не схопить його за барки? Уява малювала йому Острів як недосяжну Аркадію. Сопі застібнув свій підбитий вітром піджак: холод ставав дедалі пронизливішим.

У тютюновій крамниці він побачив добре вдягненого чоловіка, який прикурював сигару від газового ріжка. Свою шовкову парасольку чоловік залишив біля входу. Сопі ввійшов до крамниці, взяв парасольку і поволі вийшов. Чоловік, що прикурював сигару, поспішив за ним.

— Це моя парасолька, — твердо сказав він.

— Та ну? — глузливо посміхнувся Сопі, додаючи до дрібної крадіжки образу. — У такому разі вам треба було б гукнути полісмена. Я справді взяв вашу парасольку. Чому ж ви не кличете фараона? Онде він стоїть на розі.

Господар парасольки йшов повільніше. Сопі теж уже передчував, що й цього разу щастя зрадить його. Полісмен зацікавлено дивився на цю пару.

— Звичайно, — сказав чоловік із сигарою, — бачите... Я... якщо це ваша парасолька, то, сподіваюсь, ви пробачите мені... Я ненароком узяв її сьогодні в ресторані... Якщо ви впізнали свою парасольку... я сподіваюсь, ви...

— Авжеж, це моя парасолька, — сердито промовив Сопі.

Колишній власник парасольки відступив. Полісмен хутенько подався допомогти високої білявці в манто перейти вулицю, бо за два квартали з'явився трамвай.

Сопі попрямував на схід вулицею, спотвореною ремонтними роботами. Спересердя він викинув парасольку в якусь яму, бурмочучи прокляття на адресу людей у шоломах і з кийками. Йому хотілося потрапити їм у руки, а вони, здавалося, ставилися до нього як до непогрішеного Папи Римського.

Нарешті Сопі опинився на одній зі східних авеню, де не було ні гомону, ні метушні. І рушив у напрямі до Медісон-скверу, бо інстинкт, який тягне людину додому, живе навіть тоді, коли домівною є лава в парку.

На одному дуже тихому розі вулиці Сопі зупинився. Тут стояла стара чудернацька церква з високим шпильастим дахом. Червоні фіолетові шибки вікна лилося м'яке світло. Певно, органіст грав хорал, який мав виконати під час відправи в неділю, бо до вух Сопі долетіли солодкі звуки музики, і він завмер, при-

тувшись до завитків чавунної огорожі.

Високо в небі світив спокійний місяць; екіпажів і перехожих було небагато; під карнизами сонно цвірінькали горобці — можна було подумати, що ви на сільському кладовищі. І хорал, що його виконував органіст, міцно прикував Сопі до чавунної огорожі, бо він добре знав музику з тих днів, коли в його житті були мати, троянди, плани на майбутнє, друзі, чисті думки й комірці.

Під впливом музики, яка линула зі старої церкви, у зворушеній душі Сопі сталася раптова чудесна зміна. Він із жахом побачив безодню, в яку впав, ганебні дні, негідні бажання, мертві надії, втрачені здібності й ці прагнення, з яких складалося його життя.

І серце його наче у відповідь на ті нові почуття забилося дужче. Сопі раптом відчув у собі достатньо сил, щоб боротися з лихою долею. Він виліз з цього бруду, він знову став людиною, він переможе те зло, яке заповонило його. Він ще порівняно молодий, у нього є час. Треба оживити в собі давні палкі поривання й невідступно здійснювати їх. Урочисті й солодкі звуки органа зробили в його душі переворот. Завтра він піде в метушливу ділову частину міста і знайде собі роботу. Один торговець хутром пропонував йому колись місце возія. Завтра він знайде цього торговця і попросить узяти його на те місце. Він знову буде людиною. Він буде...

Сопі відчув, як чиясь рука лягла на його плече. Він швидко озирнувся і побачив перед собою широке обличчя полісмена.

— Що ви тут робите? — спитав охоронець закону.

— Нічого, — відповів Сопі.

— Тоді ходімо, — сказав полісмен.

— Три місяці на Острові, — виніс вирок суддя наступного дня вранці.

Школа української мови

Неправильно	Правильно
Бережись автомобіля	Обережно, автомобіль
Кинулася в очі вивіска	Упала в очі вивіска
На розвилці доріг	На роздоріжжі
Рукою подати	Поблизу, недалеко
Весною все квітне	Навесні все квітне
Літом така спека	Улітку така спека
Обабіч дороги	При дорозі, на узбіччі
Вечором зустрінемося	Увечері зустрінемося

У світі цікавого

Папуаси Нової Гвінеї голяться травою путанг — настільки тверде й гостре її листя.

Рослина цератонія завжди дає однакові насіння, які важать рівно 0,2 г. У давнину насіння цератонії ювеліри використовували як гирі. Цю міру ваги назвали каратом.

Найбільший вид кактусів — сагуаро, росте в Мексиці та в американському штаті Аризона. Він досягає висоти 15 метрів, а важить до 10 тонн.

У людей індивідуальні відбитки не лише пальців і долонь, а й язика.

Ніс у людини росте протягом усього життя.

Пил у будинку — явище звичайне, проте не всі знають, що на 65 – 70% він складається з відмерлих частинок шкіри.

У Норвегії існує страва з цікавою назвою «йолерброд» — суп із пива.

Від моряків модники й модниці успадкували не тільки тільняшки і штани кльош, а й футболку.

Недарма слово «штани» вживається у множині. Раніше вони дійсно складалися із двох частин — штанів, які зовсім не з'єднувалися між собою, а кріпилися біля основи пояса.

Корисні поради

Якщо кухонний стіл накритий клейонкою, протираючи її періодично сумішшю з молока й оцту, можна забути про тріщинки і бруд на ній.

Як видалити накип на стінках металевого чайника? Закип'ятити воду, додати по 2 – 2,5 столові ложки соди на кожен літр рідини. Знову поставити чайник на вогонь і кип'ятити близько 20 хвилин. Потім воду із содою злити й заповнити чайник водою з оцтовою есенцією — чверть склянки на 2 літри води. Кип'ятити воду треба знову 20 хвилин, і накип легко відстане від стінок. Потім слід добре вимити чайник чистою водою.

Кавник відчистити від накипу ще простіше: достатньо закип'ятити в ньому воду зі шматочками лимона, а потім промити чистою водою.

Надійним і перевіреним засобом для миття скла є зубний порошок або крейда. Розводять у співвідношенні 2 столові ложки на склянку води і протирають цією сумішшю скло. Коли підсохне, його потрібно протерти сухою м'якою тканиною або газетним папером.

Чернігівський культурно-мистецький центр «Інтермеzzo»

14000, м. Чернігів, вул. Шевченка, 9, тел. (0462) 973-628, 973-629, (063) 236-18-03 <http://intermezzo.org.ua>. e-mail: kmc.intermezzo@gmail.com

ІСР: 605-110-856

Послуги: в продажу книги, музика, мистецтво, сувеніри, канцтовари, а також туризм, екскурсії, проведення презентацій, пресконференцій, творчі зустрічі, кава, зручності.

Чернігівська міська організація Суспільної служби України

Види послуг: соціальний патронаж, видавнича діяльність, сприяння вихованню дітей, відродженню духовних і національних традицій. Вул. Шевченка, 9. Тел. (066) 760-86-83, (0462) 973-628, 973-629.

Вас зацікавила наша газета, її публікації? Тоді Ви можете допомогти в її виданні, внісши будь-яку благодійну суму на рахунок «Світ-інфо». Цим Ви підтримаєте видання незалежної української преси.

Кошти на видання можна вносити на банківський рахунок газети: ФОР Антоненко П.Я., ЄДРПОУ/ДРФО 1770703038, Чернігівське РУ ПАТ КБ «Приватбанк» МФО 353586, № 26001051412408

Борщ як витвір сучасного мистецтва

Кілька способів приготування й подачі борщу на стіл

Імпресіонізм. Продукти не нарізати, а збити у блендері до стану густої сметани.

Романтизм. При подачі до столу борщ посипати пелюстками троянди.

Символізм. Гостям подають на тарілці папірці з написами: «цибуля», «морква», «буряк», «м'ясо».

Соцреалізм. У готовий борщ улити пляшку горілки.

Фольклорний стиль. На стіл ставлять кошк із сирими овочами. Далі гості повинні все робити самі.

Модернізм. Подати гостям банки з борщовим концентратом.

Соціалістичний реалізм. Варять борщ із гнилої картоплі. Гостям читають лекцію про неухильне підвищення виробництва продуктів харчування порівняно з 1913 роком і про докорінні переваги нашого борщу над їхнім. Незадоволенням б'ють морди.

Соцреалізм-2. Гостей заганяють у темну кімнату і вмикають музику зразка «Ех, харашо в стране советской жить!», щоб заглушити чавкання господарів, які їдять борщ. Незадоволенням б'ють морди.

Соцреалізм-3. Гостям зв'язують руки, на стіл ставлять каструлю із запашним борщем.

Жартома і всерйоз

Гості зобов'язані наввипередки розхвалювати борщ. Незадоволеним б'ють морди.

Абстракціонізм. Вийти надвір, нарвати будь-якої трави, що трапиться під руку, залити окропом. Сіль, перець за смаком.

Концептуалізм. У тарілку налити окропу. Подавати охолодженим.

Гіперконцептуалізм. Подати гостям повні миски запашного борщу, а ложки сховати. Сам господар вибачається і йде з дому.

Оп арт. Наливають повну миску ароматного борщу і показують її гостям здалеку.

Поп арт. Приготовлені для борщу овочі залити спиртом і підпалити.

Хеленінг. Після того, як гості з апетитом поїли, продемонструвати їм зварену в борщі кішку.

Перформанс. Запрошених на борщ гостей господарі зустрічають у чому мати народила.

Постмодернізм. Гостям розливають уявний борщ, і всі роблять вигляд, що його їдять. Того, хто вигукне «Ніякого борщу тут нема!», виганяють за безкультур'я і хуліганство.